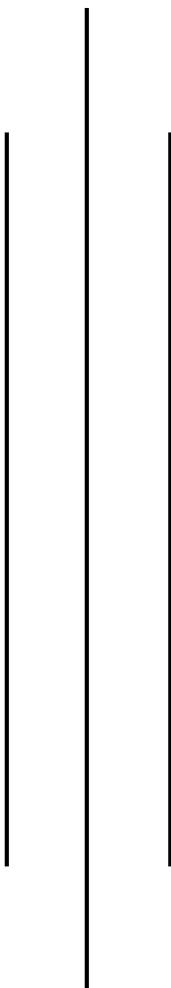

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को
लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण
प्रतिवेदन

त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
त्रिपुराकोट बगर, डोल्पा
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

बिषयसूचि

१. पृष्ठभूमि	3
२. अध्ययनको महत्व	5
३. लैससास परीक्षणको उद्देश्यहरु	5
४. लैससास परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरु	5
५. लैससास परीक्षणको बिधि र तरिका	7
६. लैससास परीक्षणका सहभागिहरु:	10
तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण खण्ड	13
७. तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण र ब्याख्या	13
बिश्लेषण खण्ड	15
८. लैससास परीक्षण बिश्लेषणका औजारहरु	15
९. तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययन तथा बिश्लेषण	15
मुख्य उपलब्धि	17
१०. लैससास परीक्षण बिधिबाट देखिएका लैससासको अबस्था	17
१०.१ परीक्षण पश्चात प्रमुख सूचकहरुले प्राप्त गरेको अंकको लेखाजोखा	18
१०.२ लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरे जालो	19
११. नगरपालिकामा लैससासका सबल पक्ष, सुधार गर्नुपर्ने पक्ष, अवसर र चुनौतीहरु	21
१२. लैससास बिकास कार्ययोजना	27
१३. निश्कर्ष	32
१४. सुझाव	32
अनुसुचिहरु	33
(क) परीक्षण पश्चात सूचकहरुले प्राप्त गरेको अंक	33
(ख) उपस्थिति	68

परिचय खण्ड

१.पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक विभेद र सबै प्रकारका जातीय छुवाछुतको अन्त्य गर्ने तथा आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने व्यवस्था रहेको छ । संविधानको भाग ३, मौलिक हक र कर्तव्य अन्तर्गत धारा २४ मा छुवाछुत तथा भेदभाव विरुद्धको हक, २६ मा धार्मिक स्वतन्त्रताको हक, ३२ मा भाषा तथा संस्कृतिको हक, ३८ मा महिलाको हक, ३९ मा बालबालिका सम्बन्धि हक, ४० मा दलितको हक, ४२ मा सामाजिक न्यायको हक, ४१ मा ज्येष्ठ नागरिकको हक, ४३ मा सामाजिक सुरक्षाको हक लगायतका मौलिक हकहरूको व्यवस्था गरिएको छ । महिलाको हक सम्बन्धि उपधारा (१) ले समान वंशीय अधिकार, उपधारा (२) ले सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि अधिकार, उपधारा (४) ले राज्यका सबै सरकारमा सहभागिता हुने अधिकार, उपधारा (६) ले सम्पत्ति तथा पारिवारिक मामिला सम्बन्धि अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ । बालबालिकाको हक सम्बन्धि उपधारा ४ ले कुनै पनि बालबालिकालाई कलकारखाना, खानी वा यस्तै अन्य जोखिमपूर्ण काममा लगाउन नपाइने, उपधारा ५ ले बालविवाह, गैरकानूनी ओसारपसार अपहरण र बन्दक राख्न पाइने छैन भन्ने व्यवस्था गरेको छ । दलितको हक सम्बन्धि उपधारा १ ले राज्यका सबै निकायमा दलितलाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तको आधारमा सहभागी हुने हक हुने छ भनी व्यवस्था गरेको छ त्यसैगरी सामाजिक न्यायको हक सम्बन्धि उपधारा १ ले आर्थिक, सामाजिक वा शैक्षिक दृष्टिले पछाडी परेका महिला, दलित, आदिवासी, जनजाति, मधेसी, थारु, मुस्लिम, पिछाडावर्ग, अल्पसंख्यक, सिमान्तकृत, अपाङ्गता भएको व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पीडित वा पिछडिएको क्षेत्रको नागरिक तथा आर्थिक रूपले विपन्न खस आर्यलाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा राज्यका निकायमा सहभागीताको हक सुनिश्चित गरेको छ । संविधानले लैससास सुनिश्चित गर्न समानता र गैर भेदभावको सिद्धान्तको व्याख्या गर्नुका साथै संवैधानिक राष्ट्रिय आयोग र मानव समाज संस्थाहरू सहित राष्ट्रिय महिला आयोग, राष्ट्रिय दलित आयोग, राष्ट्रिय समावेशी आयोग, राष्ट्रिय मधेश आयोग, राष्ट्रिय मुस्लिम आयोग, राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति आयोग र राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगहरू स्थापना गरि कार्यरम्भ गरिसकेको अवस्था छ । संविधानद्वारा प्रत्याभूति गरिएको संघिय शासन प्रणालीमा लैङ्गिक असमानता र सामाजिक वहिष्करणलाई कम गर्न तथा सामाजिक रुपान्तरणका लागि धेरै अवसरहरू प्रधान गरेको छ । यस पद्धतीले नेपालका सबै राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धता अगाडि बढाउने क्षमता राख्दछ । लैससासका सवालमा सम्बोधन गर्ने मुख्य अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौताहरूमा दिगो विकास लक्ष्य, महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि (CEDAW), बेइजिङ्ग घोषणा पत्र (BPFA) आदि मुख्य पङ्तीमा रहेका छन् । दिगो विकासको पाँचौ लक्ष्य लैङ्गिक समानता र सोही लक्ष्य शान्तिपूर्ण, न्यायपूर्ण र समावेशी समाजको आवश्यकता मुख्य लैससासको लागि समर्पित लक्ष्य हुन । यद्यपी दिगो विकासका सबै लक्ष्य लैससास अनुरूप एकिकृत गरिएको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा नगरपालिका तथा गाउँपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धि व्यवस्था गरेकोछ । यसका अलावा दफा ११ को नगरपालिका र गाउँपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारको उपदफा (२) मा जेष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति र असक्तहरूको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी, अन्तर्गत विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ भने दफा २४ को उपदफा (२) मा स्थानिय तहले विकास योजना निर्माण गर्दा संघिय सरकार र प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य,

समयसिमा, र प्रक्रियासँग अनुकूल हुने गरि सुशासन, बालमैत्री, वातावरणमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकूल, विपद् व्यवस्थापन, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण लगायतका अन्तर सम्बन्धित विषयबस्तुलाई ध्यान दिनु पर्नेछ भनी व्यवस्था गरिएको छ । यसै गरी सोही दफाको उपदफा ३ मा नगरपालिका तथा गाउँपालिकाले आफ्ना योजनाहरू निर्माण गर्दा महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग क्षेत्र र समुदायहरूलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने प्रकारका योजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने छ भनि उल्लेख गरिएको छ । त्यसैगरी वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारमा तथ्याङ्क अद्यावधिक तथा संरक्षण अन्तर्गत खण्डीकृत तथ्याङ्क संकलन गर्ने, सामाजिक विकास कार्य अन्तर्गत बालविवाह, बहु-विवाह, लैङ्गिक हिंसा अन्त्य गर्ने आदिको व्यवस्था गरिएको छ । स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन अन्तर्गत योजना तर्जुमा प्रकृत्यामा महिला तथा पिछडिएको वर्गको सहभागिता सुनिश्चित गर्दै महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने योजना छनौटमा जोड दिदै लैससास प्रवर्धन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । ऐनले गरेको व्यवस्था अनुसार स्थानीय सरकारहरूले वर्षमा एक पटक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको प्रथम चौमासिक भित्र लैससास परीक्षण गरी सक्नुपर्दछ । लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ मा व्यवस्था भए बमोजिम लैससास परीक्षण कार्यको सहयोग तथा समन्वयका लागि स्थानीय सरकारले एक कार्यदल गठन समेत गर्नुपर्दछ । नीति, कानून, योजना, संस्थागत व्यवस्था, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह, सुशासन तथा उत्तरदायित्व गरि ५ वटा प्रमुख शिर्षकहरू भित्र २२ वटा उपशिर्षकहरू राखिएका छन । ती उपशिर्षकहरूलाई प्रष्ट बनाउनका लागि प्रत्येक उपशिर्षकमा प्रश्नहरू राखिएका छन । तिनै प्रश्नहरूको आधारमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरूसँग छलफल गर्नुपर्ने हुन्छ । छलफलको आधारमा प्रत्येक उपशिर्षक बारेका उत्तरहरू राम्रो देखिएकामा १, मध्यम देखिएकामा ०.५ र सुधार गर्नुपर्ने देखियमा वा सो विषय हुँदै नभएमा ० अंकहरू प्रदान गर्नुपर्ने हुन्छ र प्राप्त नतिजालाई माकुरी जालो तथा स्तम्भ चित्रको माध्यमबाट सहभागीहरू माझ प्रस्तुत गर्नुपर्दछ । लैससास परीक्षणको सैद्धान्तिक पक्षको अनुसरण, लैससास परीक्षण कार्यविधिको महत्वपूर्ण पाटो भएकाले यसको सफल कार्यान्वयनबाट आफ्नो लैससास क्षेत्रको विकासको उत्तरदायित्व पुरा गर्न स्थानीय सरकारलाई ठूलो टेवा पुग्ने गर्दछ । यसैको आधारमा भविष्यको रणनीति तथा योजना तयार गर्ने कार्यका लागि यसबाट प्राप्त निष्कर्षहरूले सघाउँछन ।

कर्णालि प्रदेश अन्तर्गत डोल्पा जिल्लाको साविकको गाउँ बिकास समितिहरू त्रिपुराकोट, पाहाडा, लिकु, ल्हाँ र सुँ गा.बि.स.हरूको संयोजनमा हाल त्रिपुरासुन्दरी नगरपालीकाको निर्माण गरिएको हो । यस नगरपालिकाको नामाकरण यसै नगरपालिकाको वडा नं. १ मा अबस्थित प्रसिद्द तिर्थस्थल त्रिपुरासुन्दरी भगवतीको नामबाट नामाकरण गरीएको हो । कर्णालि प्रदेशमा त्रिपुरासुन्दरी भगवतीलाई प्रसिद्द शक्तिपिठका रूपमा लिईन्छ । संघीय प्रणाली अनुसार यो जिल्लामा १ वटा मात्र प्रतिनिधि सभा क्षेत्र रहेको छ भने, यो नगरपालिका प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्रको आधारमा प्रदेश सभा निर्वाचन २ (ख) मा पर्दछ । यस नगरपालिका भौगोलिक सिमाना, भौतिक पूर्वाधार तथा सामाजिक मुल्य मान्यताको आधारमा ११ वटा वडामा विभाजन गरिएको छ । यस नगरपालिकामा विशेषतःक्षेत्री, मगर, विश्वकर्मा, मिजार, परियार, गुरुङ, ब्राहमण, ठकुरी, नेवार जस्ता जातीहरूको मुख्य रूपमा बसोबास रहेको छ भने ९४.३ प्रतिशत हिन्दुहरूको बसोबास छ भने ५.६ प्रतिशत बौद्ध धर्माबलम्बिहरूको बसोबास छ नगन्य रूपमा इश्लाम, क्रिश्चियन, किरात, प्रकृति धर्माबलम्बिको बसोबास रहेको छ । यस नगरपालिकाको कुल जनसंख्या मध्ये २.२ प्रतिशत जनसंख्या कुनैकुनै प्रकारको अपांगता रहेको छ ।

२. अध्ययनको महत्व

त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकाले महिला, जनजाती, आदिवासी, दलित, सामाजिक, आर्थिक रूपमा पछाडी परेको वर्ग तथा समुदायको सहभागितालाई बढाएर विकासको प्रक्रियालाई संस्थागत गर्ने पक्षमा जोड दिएको छ । आफ्नो क्षेत्रको विकासका लागि श्रोत र साधनहरूको बाँडफाँड, कार्यान्वयन तथा परिचालन, र त्यसबाट प्राप्त प्रतिफलको उपभोगमा यस परीक्षणले सामाजिक समानता ल्याउने उद्देश्य राखेको छ । नगरपालिकाबाट प्रवाहित सेवालाई बढी प्रभावकारी बनाउन लैङ्गिक स्थितिको पहिचान र योजनाबद्ध तवरबाट लैङ्गिक उत्तरदायी विकास प्रकृतिलाई संस्थागत गर्न लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण आवश्यक छ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रकृत्या आफैमा एउटा सहभागितामुलक स्वमूल्याङ्कन भएकोले कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूको व्यक्तिगत तथा संस्थागत कृत्याकलापहरूलाई लैङ्गिक समानता र महिला सशक्तिकरण तथा सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा काम गर्न उत्साह जगाउँछ । साथै यस प्रक्रियामा संलग्न पक्षलाई लैससासको पक्षमा उत्तरदायी हुने तर्फ पनि उन्मुख गराउँदछ । यस प्रक्रियाले स्थानीय तहको लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण, सामाजिक समावेशीकरण तथा महिला सशक्तिकरण सम्बन्धि कार्यक्रममा प्रभावकारिता बढाउन र संस्थागत अपनत्वको भावना कायम गर्न पनि सघाउ पुर्याउदछ । यस परीक्षणद्वारा आगामी वर्षमा नगरपालिकाले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन समेत मद्दत पुर्याउदछ ।

३. लैससास परीक्षणको उद्देश्यहरू

सम्पूर्ण अध्ययन, अनुसन्धान, परीक्षण आदि सबैको अ-आफ्नै उद्देश्य राखि अध्ययन, अनुसन्धान परीक्षण आदि गरिएको हुन्छ । यस परीक्षणको पनि आफ्नै बिशिष्ट खालको उद्देश्यहरू रहेका छन्, जुन निम्नानुसार बुदागत रूपमा राखिएको छ:

- नेपालको संबिधान २०७२, स्थानीय सरकार संञ्चालन ऐन २०७४ मा भएको लैङ्गिक समानता सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ ले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय तहले अङ्गिकार गरेको नीतिगत व्यवस्था र यसको कार्यान्वयनको अवस्थाको स्व-लेखाजोखा गर्न ।
- त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिका भित्र “लैससास” कार्यान्वयनको वर्तमान अवस्थाको बिश्लेषण गर्न ।
- त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकाको बार्षिक निति तथा कार्यक्रममा “लैससास”का सबालहरूलाई समेट्न ।
- त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकाको “लैससास” सम्बन्धित राम्रा पक्षहरूलाई अझ प्रभावकारी तवरले बढवा दिन ।
- त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकाका “लैससास” सम्बन्धि सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरूलाई बिषेश कार्ययोजना बनाएर सम्बोधन गर्न ।
- त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकाको ऐन, नियम, नियावली, निति तथा कार्यक्रमहरूलाई “लैससास” मैत्री बनाउन ।
- लैससास दिगो विकासका लागी कार्य योजना बनाएर काम गर्न ।

४. लैससास परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरू

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्दा त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकामा उपलब्ध विभिन्न दस्तावेजहरूको अध्ययन गरिएको थियो । त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम, बार्षिक योजना तथा विभिन्न क्षेत्रगत कार्यक्रमहरूले लैससास क्षेत्रलाई कति सम्म सम्बोधन गरेको छ भनेर अध्ययन गरिएको थियो । यसै गरि लैङ्गिक समताको सिद्धान्त, समविकासको सिद्धान्त, समावेशीकरणको सिद्धान्त तथा लैङ्गिक उत्तरदायित्वको

सिद्धान्तलाई यस नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमबाट आत्मसात गरिएको वा गरिनु पर्ने विषयहरूको अध्ययनको क्रममा खोजी भएको थियो । लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ ले तोकेका क्षेत्रहरूमा नीति, कानून, योजना, संस्थागत व्यवस्थापन, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व मूल विषय क्षेत्र र यी क्षेत्र भित्र पर्ने पर्ने उपक्षेत्रहरू नीति कानूनमा समावेशिता, योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व, कार्य प्रणाली समावेशी, समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व, कार्य प्रणालीमा समावेशीकरण, वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता, तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, अनौपचारिक मूल्य, मान्यता, र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना, कानूनी साक्षरता, विपद् व्यवस्थापनमा समावेशिता, पूर्वाधार विकास, प्रजनन् स्वास्थ्य, शिक्षा कार्यक्रम, खानेपानी तथा सरसफाइ, स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन, सुशासन, उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता, सूचना तथा संचार, अनुगमन तथा मूल्यांकन र समन्वय तथा सम्वन्ध विस्तार जस्ता उपक्षेत्रहरू यस लैससास परीक्षणका अध्ययन क्षेत्रहरू रहेका छन् । जुन निम्नानुसार रहेका छन्:

- नीति, कानून, योजना अन्तर्गतका क्षेत्रहरू
- संस्थागत व्यवस्था अन्तर्गतका क्षेत्रहरू
- मानव संसाधन तथा क्षमता विकास अन्तर्गतका क्षेत्रहरू
- सेवा प्रवाह अन्तर्गतका क्षेत्रहरू
- सुशासन तथा उत्तरदायित्व

माथि उल्लेखित मुख्य ५ वटा क्षेत्रहरू तथा सूचकहरू अन्तर्गत रही तल उल्लेखित २२ वटा उपसूचक तथा उपक्षेत्रहरू यस परीक्षणको मुख्य आधारहरू हुन् ।

- नीति र कानूनमा समावेशिता र सहभागिता
- योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
- बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
- कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व
- कार्यप्रणाली समावेशी
- समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व
- वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता
- तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन
- मानव संसाधन तथा क्षमता विकास
- अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना
- कानूनी साक्षरता छ
- विपद् व्यवस्थापनमा समावेशिता
- पूर्वाधार विकास

- प्रजनन स्वास्थ्य
- शिक्षा कार्यक्रम
- खानेपानी तथा सरसफाइ
- स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन
- सुशासन
- उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता
- सूचना तथा संचार
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
- समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार

५. लैससास परीक्षणको बिधि र तरिका

लैससास परीक्षणका लागि यस त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकासँग प्रारम्भिक समन्वय पश्चात नगरपालिकामा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख भए अनुसार ३ वटा चरणहरू पार गरि कार्य सम्पन्न गरिएको छ । ती चरणहरूमा:

(क) तयारी चरण

यस तयारी चरणमा सर्वप्रथम सहजकर्ताहरूले नगरपालिकामा प्रत्यक्ष रुपमा नगरपालिकामा भेटघाट गरी प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, महिला तथा बालबालिका शाखा र सूचना अधिकारीसँग अन्तरक्रिया गरि नगरपालिकाका नगर प्रमुखको अध्यक्षतामा लैससास परीक्षणका लागि बैठक संचालन गरि स्थायी लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यन्वयन समिति गठन, लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणकालागी कार्यदल गठन र नगरपालिकाको लैससास परीक्षण कार्यशालाको मिति, समय र सहभागी सम्बन्धमा छलफल गरि निर्णय गरिएको थियो ।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यन्वयन समिति गठन

क्र.सं.	नाम	पद	समावेशिताको क्षेत्र
१	श्री जन चन्द्र रोकाया (नगर प्रमुख)	संयोजक	क्षेत्री
२	देवी घर्ति (नगर उपप्रमुख)	सदस्य	क्षेत्री
३	हिराचन्द्र धराला (प्रशासन शाखा)	सदस्य	क्षेत्री
४	बिष्णु नेपाली (कार्य पालिका सदस्य)	सदस्य	दलित
५	खम बुढा (कार्य पालिका सदस्य)	सदस्य	क्षेत्री
६	सरीता सिंह (महिला बिकास शाखा)	सदस्य	क्षेत्री
७	जग्दिश चन्द्र नेपाली (प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत)	सदस्य सचिब	दलित

लैससास परीक्षणका लागी कार्यदल गठन

क्र.सं.	नाम	पद	समावेशिताको क्षेत्र
१	देवी घर्ति (नगर उपप्रमुख)	संयोजक	क्षेत्री
२	हिराचन्द्र धराला (प्रशासन शाखा)	सदस्य	क्षेत्री
३	सरीता सिंह (महिला बिकास शाखा)	सदस्य सचिब	क्षेत्री

यसका साथै आवश्यक पर्ने दस्तावेजहरू संकलन गर्ने कार्य गरिएको थियो । नगरपालिकाबाट गत आ.ब.को बार्षिक योजना, क्षेत्रगत योजना, वार्षिक प्रतिवेदन, आर्थिक प्रतिवेदन, चौमासिक/बार्षिक समिक्षा, विकास बुलेटिन, नगरपालिकाको प्रोफाइल आदि दस्तावेजहरू संकलन गरिएका थिए । यी दस्तावेजहरू अध्ययन गरि कार्यान्वयन चरणमा छलफल गर्ने र सहभागीहरूलाई संकेतहरूमा अंक प्रदान गर्न सहज हुने गरि प्रशिक्षण गर्न तयारी गरिएको थियो । यसका अतिरिक्त कार्यशाला सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू व्यवस्थापन गर्ने लगायत लैंगिक परीक्षणका लागि आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण तयारीका कामहरू सम्पन्न गरिएको थियो ।

(ख) कार्यान्वयन चरण

● प्रारम्भिक सूचना संकलन

त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकामा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका लागि भए गरेका कार्य प्रगतिहरूका विषयमा जानकारी लिनका लागि प्रमुख सहजकर्ताले नगर उप-प्रमुख, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत र सूचना अधिकारीसँग प्रत्यक्ष छलफल गरि सूचनाहरू संकलन गरेका थिए ।

● लक्षित वर्गसँग छलफल

त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिको विकासमूलक गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने क्रममा महिला, बालबालिका र अन्य लक्षित वर्गलाई के कसरी समेटेर लिएको छ भन्ने विषयमा जानकारी लिनका लागि स्थानीय तहका दलित महिला सदस्य, महिला तथा बालबालिकाको क्षेत्र हेर्ने सम्पर्क व्यक्तिसँग छलफल गरिएको थियो । उनिहरूसँग लक्षित वर्गलाई विकासको मूलधारमा ल्याउनका लागि भइरहेका पहलहरूका विषयमा परीक्षणका सूचकहरूमा आधारित रहेर छलफल भएको थियो । साथै नगरपालिकाका ११ वटै वडामा गएर अध्ययन गरीएको थियो ।

कार्यशाला सञ्चालन

त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरू र पदाधिकारीहरूसँग अन्तर क्रियात्मक छलफल गर्ने र सो को आधारमा सहभागीहरूले लैंगिक परीक्षण गर्ने उद्देश्यले प्रमुख सहजकर्ताको नेतृत्वमा कार्यशाला सञ्चालन गरिएको थियो । यसका लागि सबै सहभागीहरूलाई प्रशिक्षण दिएर उनिहरूलाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण दिग्दर्शन २०७८ ले व्यवस्था गरे बमोजिम लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण किन र कसरी भन्ने विषयमा अनुशिक्षण गरिएको थियो ।

● सवल पक्ष, सुधारगर्नुपर्ने पक्ष, अवसर र चुनौतीहरूको विश्लेषण

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका क्षेत्रमा त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकामा भएका अभ्यासहरूमा सवल पक्ष, सुधारात्मक पक्ष, अवसर र चुनौतीहरूका विषयमा समूह छलफल गरिएको थियो ।

● प्रश्रावलीहरूमा अंक प्रदान

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण दिग्दर्शन २०७८ अनुरूपका १०० वटा सूचकहरू माथि छलफल गरि सहमतिमा अंक प्रदान गर्न सहजीकरण गरिएको थियो । प्रश्नावली उपर छलफल गर्दा १ वा ०.५ अंक प्रदान गरेमा त्यसलाई प्रमाणीत गर्न आवश्यक पर्ने दस्तावेजहरू के के हुन भन्ने विषयमा सहजकर्ताहरूले स्पष्टरूपमा सहजीकरण गरेका थिए र त्यसै अनुसार प्रमाण संकलन गरिएको थियो ।

- **माकुरी जालो तयार**

अंक प्रदान गरे पश्चात उनिहरूले दिएको अंकको आधारमा माकुरी जालो तयार गरिएको थियो र सो को आधारमा सहभागीहरूलाई लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकाले गरेका पहलहरूमा आधारित भइ सवल पक्ष, सुधारात्मक पक्षको विश्लेषण गरिएको थियो ।

- **लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणमा अनुसार आगामी दिनमा गर्ने कार्ययोजना तयार**

माकुरी जालोमा प्राप्त परिणामका आधारमा सवल पक्षहरूलाई अझ राम्रो गर्दै जाने र सुधार गर्नु पर्ने पक्षलाई समेट्ने गरि बार्षिक कार्ययोजना तयार गरिएको छ । यस कार्ययोजनामा गर्नु पर्ने काम, जिम्मेवारी, समय र लागत अनुमान गरिएको छ ।

(ग) प्रतिवेदन चरण

सहभागीहरूले प्रश्नावलीहरूमा दिएको अंकको आधारमा माकुरी जालो तयार गरिएको थियो भने सो माकुरी जालो सहभागीहरूसँग प्रस्तुत गरेर सवल पक्ष र सुधारात्मक पक्षहरूलाई औल्याइ सवल पक्षहरूलाई अझ राम्रोसँग अगाडि बढाउन र सुधारात्मक पक्षहरूलाई कार्यान्वय गर्नका लागि काम, जिम्मेवारी, समय सीमा र अनुमानित लागतको आधारमा कार्ययोजना तयार गर्ने काम सम्पन्न गरियो । सो आधारमा समग्र लैससास परीक्षणको प्रक्रियालाई दस्तावेजीकरण गर्ने उद्देश्यले कार्य सम्पन्न प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गरियो ।

६. लैससास परीक्षणका सहभागिहरू:

लैससास परीक्षण कार्यक्रम निम्नानुसार ब्यक्तित्वहरूको उपस्थितिमा सम्पन्न भएको थियो:

क्र.सं.	नम,थर	लिंग	पद/दर्जा	कार्यालयको नाम	मेबाइल	सहभागिको स्थाई ठेगाना	राज्यले निर्धारण गरेको क्षेत्रगत बर्गिकरण			आदिवासी /	समुह / वर्ग				अक्षमता भएमा
					इमेल		हिमालि	पहाडि	तराई		दलित	क्षेत्रि	ब्राह्मण	मधेसी	
१	खम बुढा	पु	का.बा. नगर प्रमुख	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८६८३०११७१	त्रि.न.पा.७	✓					✓			
२	हिराचन्द्र धराला	पु	नि. प्र.प्र.अ.	त्रि.न.पा. डोल्पा	९७४१५१६४४२	त्रि.न.पा. ३	✓					✓			
३	टंक बहादुर थापा	पु	वडाध्यक्ष २	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८४७१९८५८०	त्रि.न.पा.२	✓					✓			
४	भक्त बहादुर के.सी.	पु	वडाध्यक्ष ३	त्रि.न.पा. डोल्पा	९७४८०४६११३	त्रि.न.पा. ३	✓					✓			
५	रञ्जित बुढा	पु	वडाध्यक्ष ४	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८४८३२३८७६	त्रि.न.पा. ४	✓					✓			
६	देबेन्द्र चलाउने	पु	वडाध्यक्ष ६	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८५८०८००८०	त्रि.न.पा. ६	✓					✓			
७	चन्द्ररूप रावत	पु	बडाध्यक्ष ८	त्रि.न.पा. डोल्पा	९७४१५१६६८९	त्रि.न.पा ८	✓					✓			
८	ललित प्रसाद गिरी	पु	वडाध्यक्ष १०	त्रि.न.पा. डोल्पा	९७६५८१९४९४	त्रि.न.पा १०	✓								

९	रमेश बहादुर रावत	पु	कृषि शाखा प्रमुख	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८५७०६८२४०	मुगु	✓					✓			
१०	निर्मोद के.सी.	पु	प्रा.स. पाचौ	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८५७८२३०८८	सल्यान		✓				✓			
११	होम बहादुर कठायत	पु	अ.स.इ.चौथो	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८६५३३३८४४	त्रि.न.पा. १	✓					✓			
१२	हंस दत्त बोहरा	पु	का.बा.वडाध्यक्ष ९	त्रि.न.पा. डोल्पा	९७४५९५३४१३	त्रि.न.पा. ९	✓					✓			
१३	झलक बुढा	पु	का.बा.वडाध्यक्ष १	त्रि.न.पा. डोल्पा	९७४४२६६६९१	त्रि.न.पा. १	✓					✓			
१४	शान्ती महतरा	म	स.म.बि.नि.	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८४८२२३११८	त्रि.न.पा. ३	✓					✓			
१५	पबिना वली	म	उ. बि. सहजकर्ता	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८४८०४८६७०	सुर्खेत		✓				✓			
१६	धन प्रसाद बुढा	पु	वास संयोजक	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८४६७०५३६८	त्रि.न.पा. ९	✓					✓			
१७	जय बहादुर बिष्ट	पु	रोजगार संयोजक	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८४४९५३६०७	जाजरकोट	✓					✓			
१८	अमृत कुमार बुढा	पु	सहायक चौथो	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८६७९७७०४६	त्रि.न.पा. ९	✓					✓			
१९	पारस बुढा	पु	सब इन्जिनियर	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८४८३२४८९६	त्रि.न.पा. ९	✓					✓			
२०	अनिता थारू	म	सहायक चौथो	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८६५९७७४२४	बर्दिया		✓		✓					

२१	विजया भट्टराइ	म	सहायक चौथो	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८६१७०३२७३	सुर्खेत		✓					✓		
२२	लक्ष्मिलाल थापा	पु	सहायक चौथो	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८६७२५७७३१	त्रि.न.पा. १	✓					✓			
२३	दिपेन्द्र बडुवाल	पु	सहायक पाचौ	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८६६२१२१६०	दैलेख	✓						✓		
२४	नबिन प्रसाद ओझा	पु	सहायक पाचौ	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८६५८०१९३९	दार्चुला	✓						✓		
२५	महादेब राना	पु	सहायक पाचौ	त्रि.न.पा. डोल्पा	९७४४२७४४८६	सल्यान		✓		✓					
२६	प्रदिप बाबु ढकाल	पु	पशु सेवा प्राविधिक	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८६११८६२११	गोरखा		✓					✓		
२७	बिकास नेपाली	पु	सब इन्जिनियर	त्रि.न.पा. डोल्पा	९७६९९४६५०१	जुम्ला	✓				✓				
२८	राहुल कुमार यादव	पु	सब इन्जिनियर	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८६९२५४५५८	महोत्तरी			✓					✓	
२९	हिरालाल के.सी.	पु	लेखापाल	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८४४९४९४८८	रूकुम पश्चिम		✓				✓			
३०	पूर्ण बहादुर बिष्ट	पु	अमिन	त्रि.न.पा. डोल्पा	९८६७४६७२४६	त्रि.न.पा. १	✓					✓			

तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण खण्ड

७. तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण र ब्याख्या

(क) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण सम्बन्धि सूचक र उपसूचक अन्तर्गत प्राप्ताङ्क:

क्रस	सूचक तथा उपसूचकहरू	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
०१.	नीति, कानून, योजना	२०	९
	● नीति र कार्यमा समावेशिता सहभागीता	८	३
	● योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	४.५
	● बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	१.५
०२.	संस्थागत व्यवस्था	२०	८
	● कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२
	● समावेशी कार्यप्रणाली	४	०.५
	● समिति उपसमिति र कार्यदलमा लैङ्गिक समानता र समावेशिता	४	२
	● वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	२
	● तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापनमा लैङ्गिक समानता र समावेशिता	४	२
०३.	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०	७
	● मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	२
	● अनौपचारिक मुल्यमान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	२.५
	● कानुनी साक्षरता	४	१
	● विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	१.५
०४.	सेवा प्रवाह	२०	१०
	● पूर्वाधार विकास	४	१.५
	● प्रजनन स्वास्थ्य	४	२
	● शिक्षा कार्यक्रम	४	४
	● खानेपानी तथा सरसफाइ	४	१.५
	● स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	१
०५.	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१०
	● सुशासन	४	२
	● उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	१.५

● सुचना तथा संचार	४	२.५
● अनुगमन तथा मुल्याङ्कन	४	२
● समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	१.५
जम्मा	१००	४४

यस त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकामा लैससास परीक्षणप्रति जनप्रतिनिधीहरू, कर्मचारीहरू लगायत सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूको चासो रहेको पाइयो । यस नगरपालिकामा सबैजसो व्यवस्था प्रदेशकै नीति तथा कानुनलाई आधार मानेर गर्ने गरिएको छ । यहाँ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति बनाइ कार्यान्वयनमा ल्याइ सकेको, जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूमा बुझाइमा एकरूपताका लागि पहल थालिएको, ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र वितरण निर्देशिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि परिचयपत्र वितरण कार्यविधि निर्माण गरिएको जस्ता अभ्यासहरू भइरहेको पाउन सकिन्छ । नगरपालिकामा जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने, लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान संचालन गर्ने, नारी दिवस मनाउने लगायतका कार्यक्रमहरू निरन्तर संचालनमा रहेका छन् भने नगरपालिकाले नगरक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न जातजाती तथा भाषा भाषी र धार्मिक समुदायको मौलिक संस्कृति रितिरिवाज र परम्परागत ज्ञान सिपको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्नका लागि समुदाय विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, अपाङ्गता भएका, दलित, विपन्न, एकल महिला, जेष्ठ नागरिक, पिछडिएको वर्ग तथा समुहको आर्थिक तथा सामाजिक शसक्तिकरणको लागि क्षमता विकास, संरक्षण तथा मूलप्रवाहीकरण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिने, कोष स्थापना गरि आवश्यक कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति लिएको छ । यद्यपी यस नगरपालिकामा महिला, जनजाति, दलित, अपाङ्गता भएका तथा पछाडि पारिएका वा परेका समुदायहरूलाई सिपमूलक तथा क्षमता विकासका क्षेत्रमा ठोस कार्यक्रमहरूको सुरुवाती चरणमा मात्र रहेका छन साथै विभिन्न कार्यक्रम तथा समितीहरूमा महिला सहभागिता रहेको भएता पनि निर्णय प्रक्रियामा महिला सहभागिताको सकृयता भने न्यून रुपमा रहेको छ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्र फराकिलो साथै सुचकहरू स्पष्ट हुन नसक्दा नगरपालिकाले यस क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गर्नलाई गहकिलो कार्यक्रमहरू ल्याउन समेत टोल टोलमा यस विषयमा जनचेतना फैलाउन जरुरी रहेकोले आगामी दिनमा योजना तर्जुमाको समयमा योजनावद्ध तरिकाबाट अगाडी बढ्न सके यस क्षेत्रमा उपलब्धिमूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।

नगर उपप्रमुखको संयोजकत्वमा बनेको कार्यदल, नगरपालिकाका कर्मचारीहरू, र जनप्रतिनिधिहरू बिच छलफल गरि आफ्नो मुख्य सरोकारको तथा सम्बन्धित शाखाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका लागी निर्धारित संरचनाको माध्यमबाट संस्थाको स्वमूल्याङ्कन गरी नतिजा सार्वजनिक गरिएको थियो । सो कार्यशाला संचालन गर्न सहभागितात्मक विधि अवलम्बन गर्नुका साथै सिकाई तथा अनुभवजन्य सिकाई प्रकृत्यालाई प्रयोगमा ल्याइएको थियो । प्राप्त नतिजालाई सरोकारवाला बिच प्रस्तुतीकरण गरिएको थियो । प्रस्तुतिमा प्राप्त नतिजालाई थप प्रष्ट पारि साझा बुझाई तथा सहमति कायम गरिएको थियो । यसै गरि प्रतिवेदन तयारी चरण अन्तर्गत कार्यदलसंगको समन्वयमा तयार गरिएको मस्यौदा प्रतिवेदन माथी नगरपालिका र बिज्ञले दिएको पृष्ठपोषणको आधारमा अन्तीम प्रतिवेदन तयारी गरिएको हो । लैससास परीक्षणको समयावधिमा निम्न विधी अपनाई सुचकहरू माथी छलफल गरि तथ्याङ्क सार्वजनिक गरिएको थियो ।

- नगरपालिकाको वार्षिक नीति, कार्यक्रम, बजेट आदिको अध्ययन तथा विश्लेषण ।

- नगरपालिकाको ऐन तथा कार्यविधि लगायतका दस्तावेजहरूको अध्ययन ।
- दिर्घकालिन तथा आवधिक विकास योजनाको अध्ययन र विश्लेषण ।
- वार्षिक प्रगति समिक्षा प्रतिवेदन अध्ययन ।
- मुख्य सरोकारवालाहरूसँग सूचना संकलन तथा अन्तरवार्ता (प्रत्येक वडाका वडाबासी, नगर प्रमुख तथा उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, वडाध्यक्ष, योजना तथा प्रशासन शाखा प्रमुख र विषयगत शाखाका प्रमुख) ।
- उपभोक्ता समिति र लक्षित वर्गसँग समूह छलफल ।

बिश्लेषण खण्ड

८. लैससास परीक्षण बिश्लेषणका औजारहरू

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका लागि कार्यविधिमा उल्लेख गरिएका प्रमुख ५ वटा मूल विषयवस्तु र ती विषयवस्तुका पनि थप उपविषय वस्तुका १०० सूचकहरूमा सहभागीहरूले उपलब्ध गराएको अंकका आधारमा प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरिएको थियो । ती सूचकहरूमा अंक प्रदान गर्दा सहभागीहरूले कस्तो अवस्थामा पूर्णाङ्क अर्थात १ अंक दिने, कस्तो अवस्थामा ०.५ अंक दिने र कस्तो अवस्थामा ० अंक दिने भन्ने विषयमा सहभागीहरूलाई स्पष्ट हुने गरि निर्देशन पनि दिइएको हुँदा अंक प्रदान गर्ने प्रणाली व्यवस्थित एवम् वैज्ञानिक छ । यसरी सहभागीहरूले उपलब्ध गराएको अंकको आधारमा माकुरी जालो प्रयोग गरिएको थियो । यसका अतिरिक्त नगरपालिकाले लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा के कस्ता कामहरू गरिरहेको छ र अव अव के कस्ता कामहरू गर्न सकेको खण्डमा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण निर्देशिकाले उल्लेख गरेका प्रावधानहरूको सम्बोधन हुन्छ भन्ने कुरा पत्ता लगाउन SWOT Analysis को अभ्यासलाई पनि लैंगिक परीक्षणको औजारको रूपमा प्रयोग गरिएको थियो । यसका साथै मुख्य बिश्लेषणका औजारहरूलाई बुदागत रूपमा निम्नानुसार सांरासमा देखाउन सकिन्छ ।

- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको पक्षबाट नगरपालिकाको संस्थागत, नीतिगत र कार्यक्रमको सूचकहरूलाई आधार मानी माकुरीजालो ग्राफ विधिबाट विश्लेषण,
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको पक्षबाट नगरपालिकाको संस्थागत, नीतिगत र कार्यक्रमको सूचकहरूलाई आधार मानी स्तम्भचित्रबाट विश्लेषण,
- नगरपालिकाको लैससासको क्षेत्रमा देखिएका सवल पक्ष र कमजोर पक्ष एवं अवसर तथा चुनौतिहरूको विश्लेषण ।

९. तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययन तथा बिश्लेषण

क्रस	सूचक तथा उपसूचकहरू	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
०१.	नीति, कानून, योजना	२०	९
	● नीति र कार्यमा समावेशिता सहभागीता	८	३
	● योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	४.५
	● बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	१.५

०२.	संस्थागत व्यवस्था	२०	८
	● कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२
	● समावेशी कार्यप्रणाली	४	०.५
	● समिति उपसमिति र कार्यदलमा लैङ्गिक समानता र समावेशिता	४	२
	● वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	२
	● तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापनमा लैङ्गिक समानता र समावेशिता	४	२
०३.	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०	७
	● मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	२
	● अनौपचारिक मुल्यमान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	२.५
	● कानुनी साक्षरता	४	१
	● विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	१.५
०४.	सेवा प्रवाह	२०	१०
	● पूर्वाधार विकास	४	१.५
	● प्रजनन स्वास्थ्य	४	२
	● शिक्षा कार्यक्रम	४	४
	● खानेपानी तथा सरसफाइ	४	१.५
	● स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	१
०५.	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१०
	● सुशासन	४	२
	● उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	१.५
	● सुचना तथा संचार	४	२.५
	● अनुगमन तथा मुल्याङ्कन	४	२
	● समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	१.५
जम्मा		१००	४४

(माथि दिइएको तालिकामा यो बर्षको मात्र नतिजालाई समाबेस गरीएको छ, यो भन्दा अघिल्लो बर्ष लैससास परीक्षण गरीएको भेटियन)

नीति कानून र योजना लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शनको माथिको तालिकामा उपलब्ध गराईएका १०० ओटा प्रश्नहरूमा सहभागीतात्मक छलफल र प्रमाणीकरणका कागजातका आधारमा नगरपालिकाले कुल ४४ अङ्क प्राप्त गरेको छ । सूचकहरू माथी तुलनात्मक अध्ययन गर्दा नगरपालिकाले नीति कानून र योजना शिर्षक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूमा ९ अंक ल्याएको छ । यस सूचक अन्तर्गतका उपसूचक माथि भएको अभ्यासलाई अध्ययन गर्दा योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन चरणमा आसिक अंक अर्थात ४५ प्रतिशत कार्य सम्पन्न भएको पाउन सकिन्छ तथापि लैससाससँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने कार्यक्रमहरूमा बजेट तर्जुमा गर्ने र संचालन गर्ने कार्य तुलनात्मक रूपमा कमजोर देखिन्छ । नीति र कार्यमा समावेशिता सहभागीताका सवालमा भने बढी लैससासमैत्री बनी कार्य अगाडि बढाउनु पर्ने अवस्था देखिन्छ । संस्थागत व्यवस्था सूचक नं. २ संस्थागत व्यवस्था ८ अंक प्राप्त भएको छ । यस अन्तर्गतका उपसूचकहरू वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता, कर्मचारी पदाधिकारीमा प्रतिनिधित्व लगायतमा समान पूर्ण अंक ४३ प्रतिशत कार्य लैससासमैत्री भएको पाउन सकिन्छ । तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन समिति, उपसमिति र कार्यदलमा सहभागितामा लक्ष्य पछ्याइ रहेको पाउन सकिन्छ भने, कार्य प्रणालि समावेशी बनाउनका लागि भने अझै कार्ययोजना बनाएर अगाडी बढ्नु पर्ने अवस्था रहेको देखिन्छ । मानव संसाधन तथा क्षमता विकास मानव संसाधन तथा क्षमता विकासको क्षेत्रमा नगरपालिकाले तुलनात्मक रूपमा सबैभन्दा कम अंक ७ अंक प्राप्त गरेको अवस्था छ । कानुनी साक्षरता तथा विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता उपसूचकमा ४१ प्रतिशत कार्य लैससास मैत्री भएको पाउन सकिदैन भने अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसंस्कारका विरुद्ध जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू संचालन तथा कर्मचारी जनप्रतिनिधीको लैससासका सवालमा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू कार्ययोजना तय गरि अगाडी बढाउन नसके नगरपालिकाको लैससास सम्बन्धी लक्ष्य समयमा नै पूरा हुन नसक्ने देखिन्छ । सेवा प्रवाह सेवा प्रवाह शिर्षक अन्तर्गत नगरपालिकाले १० अंक प्राप्त गरी अगाडि बढ्ने प्रयास गरीरहेको छ भने यस अन्तर्गतका उपसूचकमा भने शिक्षा कार्यक्रम उपसूचकमा पूर्ण अंक प्राप्त भएको छ भने पूर्वाधार विकास, खानेपानि तथा सरसफाइ, स्वरोजगार तथा आयआर्जनका कार्यक्रम संचालनमा पनि लक्ष्य नजिक रहेको पाउन सकिन्छ । प्रजनन स्वास्थ्य उपसूचक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूमा अझै लैससास मैत्री बन्नका लागि योजनाबद्ध तरिकाले अगाडी बढ्न सके मात्र नजिता हासिल गर्न सकिनेछ । सुशासन तथा उत्तरदायित्व नगरपालिकामा सुशासन तथा उत्तरदायित्व शिर्षक अन्तर्गत १० अंक प्राप्त भएको छ । उपसूचकहरू माथि तुलनात्मक अध्ययन गर्दा केहि प्रगति देखियपनि गरी लैससासको सवालमा राम्रो अभ्यास रहेको पाउन सकिदैन । नगरपालिकाले सुशासन, समन्वय र सम्बन्ध विस्तार, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन जस्ता उपसूचक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूमा योजनाबद्ध तरिकाले अगाडी बढ्न सके मात्र लैससासको क्षेत्रमा नगरपालिकाले राखेको उद्देश्यहरू पूरा गर्न सफल हुने सुनिश्चित देखिन्छ ।

मुख्य उपलब्धि

१०. लैससास परीक्षण बिधिबाट देखिएका लैससासको अबस्था

- लैससास परीक्षण सम्बन्धमा स्थानिय जनप्रनिधिहरू, न्यायिक समितिका पदाधिकारीहरू, कर्मचारीहरू, अन्य सहभागी सदस्यहरू लगायतको सकृय सहभागिता रहेको ।
- महिला, जनजाती, आदिवासी, दलित, सामाजिक, आर्थिक रूपमा पछाडी परेको वर्ग तथा समुदायको सहभागितालाई बढाएर विकासको प्रक्रियालाई संस्थागत गर्ने पक्षमा जोड दिन स्थानिय तहका जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीहरू सकारात्मक रहेको ।

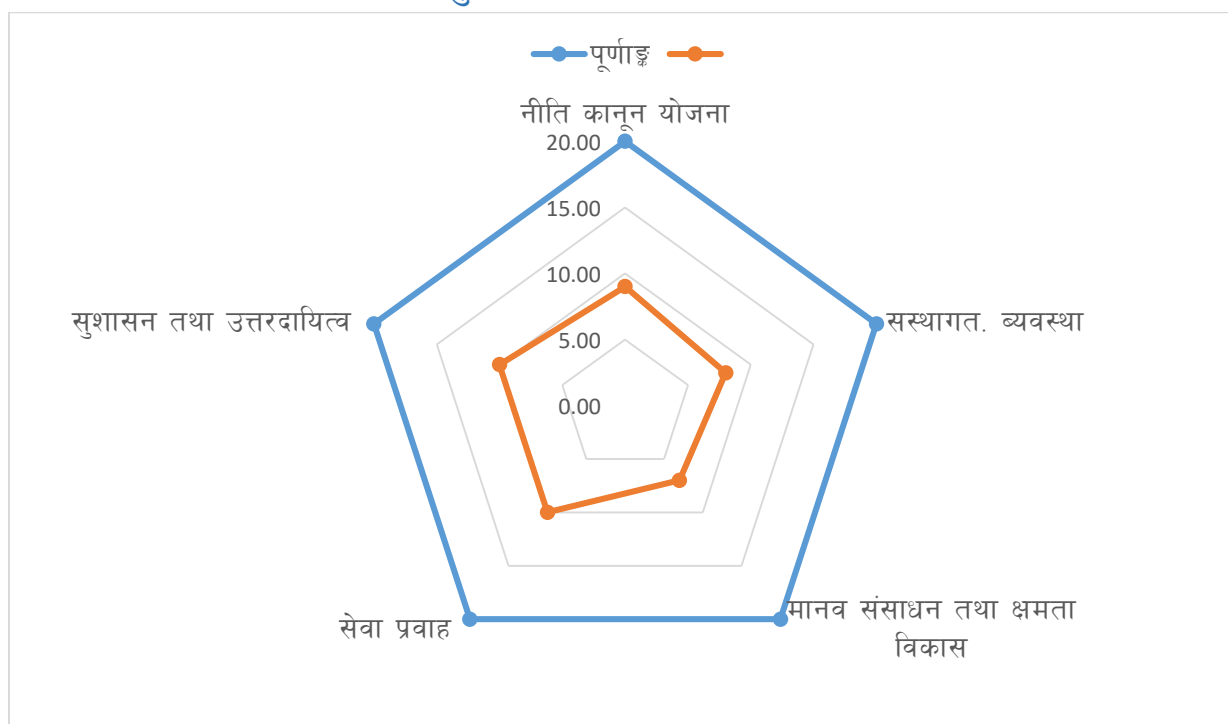
- यस परीक्षणद्वारा स्थानिय तहले लैससास नीति बनाइ सकेको र उक्त नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन थप मद्दत पुगेको ।
- दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तीका लागि ध्यानाकर्षण भएको ।
- लैससास मैत्री पूर्वाधार विकासमा ध्यानाकर्षण बढेको ।
- स्थानिय तहको सामाजिक विकासका क्षेत्रको कार्यविस्तार गर्ने तर्फ ध्यानाकर्षण भएको ।
- लैससासको क्षेत्रमा सुक्ष्म विषयमा समेत सम्बेदनशील हुनु पर्ने रहेछ भनि समुहमा छलफल भएको ।
- लैससासका ५ वटा मूल बिषय र २२ वटा सहायक बिषयहरु तथा १०० वटा सुचकहरु माथिको स्व-मूल्याङ्कन र छलफल पश्चात् स्थानिय तहहरूले नीतिगत रुपमा प्राथमिकताका आधारमा योजना बनाइ कार्यविस्तार गर्ने प्रतिबद्धता गरेको ।
- सम्पन्न गरिएका कार्यहरूको विवरण (खण्डित तथ्याङ्क) अद्यावधिक गर्न विशेष जोड दिने भनि सहमति भएको ।

१०.१ परीक्षण पश्चात प्रमुख सुचकहरूले प्राप्त गरेको अंकको लेखाजोखा

नगरपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक परीक्षण गरिसकेपछि प्रमुख ५ वटा मूल विषयका १०० वटा सुचकहरूले प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरि छलफल गरिएको थियो । यस आधारमा लैंगिक परीक्षणमा पालिकाको अवस्था यस प्रकार देखिएको छः

क्र.स.	प्रमुख सुचकहरु	पूर्णाङ्क	कुल प्रप्ताङ्क
१.	नीति, कानून, योजना	२०	९
२.	संस्थागत व्यवस्था	२०	८
३.	मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास	२०	७
४.	सेवा प्रबाह	२०	१०
५.	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१०
कुल जम्मा		१००	४४

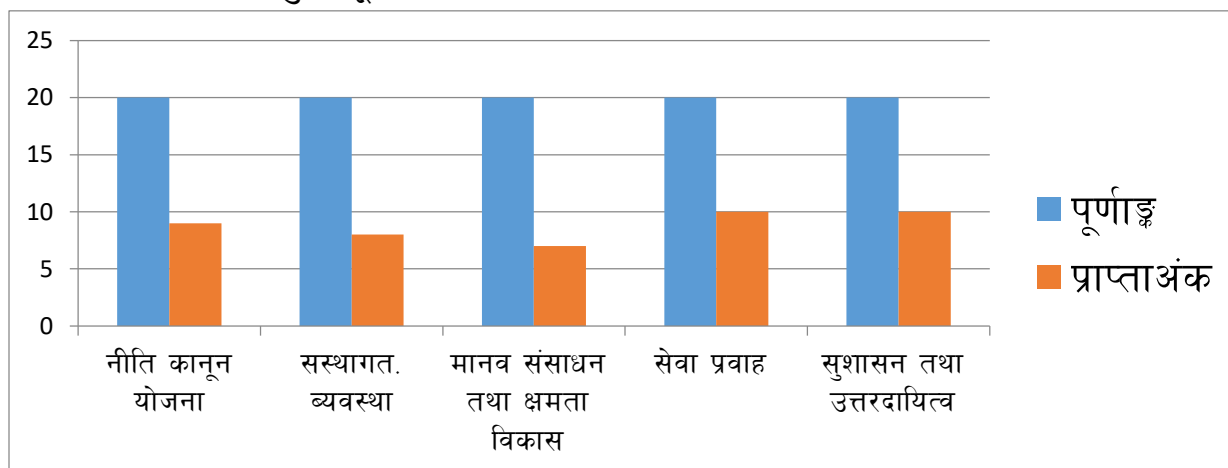
१०.२ लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरे जालो

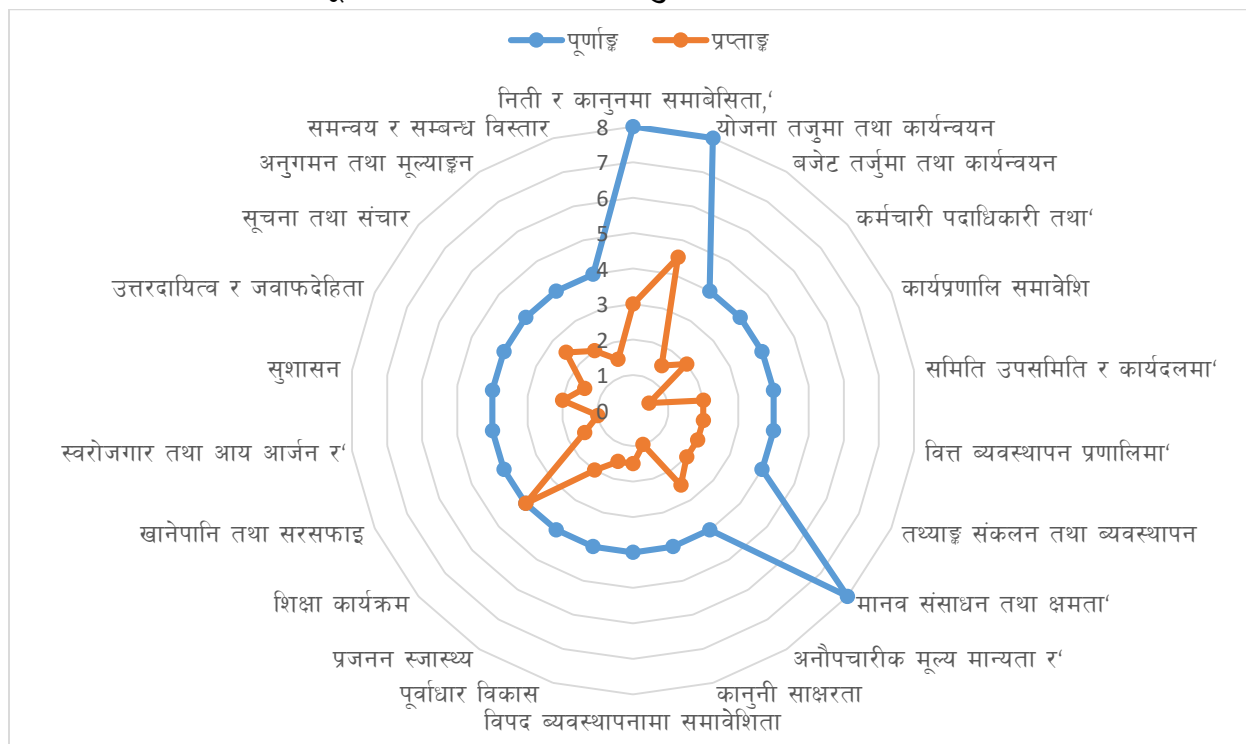
(क). लैससास परीक्षण मुख्यसूचकहरूमा प्राप्त नतिजा माकुरी जालोमा प्रक्षेपण

प्रस्तुत ५ वटा शिर्षक अन्तर्गतको माकुरी जालो माथी लैससास दृष्टिले अध्ययन गर्दा नगरपालिकाको कार्यसम्पादनमा सूचक नं. ४ र ५ अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूमा केहि राम्रो अभ्यास गरेको पाइयो भने सूचक नं. १, २ र ३ अन्तर्गतका संचालित वा योजनामा रहेका कार्यक्रमहरूमा लैससासका सवालमा संवेदनशिल हुनु पर्ने अवस्था रहेको पाइयो । माकुरी जालोको रातो घेरामा प्रस्तुत प्राप्ताङ्कलाई निलो घेरामा प्रस्तुत पूर्णाङ्क सम्म पुर्याउनका लागि नगरपालिकाले आफ्नो कार्यसम्पादनमा राम्रो अर्थात पूर्ण अङ्क प्राप्त सूचकहरू माथिका कार्यहरूलाई निरन्तरता दिदै कम अङ्क प्राप्त सूचकमाथि कार्ययोजना बनाइ अगाडी बढ्नलाई माकुरी जालोमा प्रस्तुत तथ्याङ्कले आधार प्रदान गर्दछ । समग्रमा यस नगरपालिकाले लैससासको क्षेत्रमा अझ धेरै काम गर्न बाकि देखिन्छ ।

(ख) लैससास परीक्षण मुख्यसूचकहरूमा प्राप्त नतिजा स्तम्भ चित्रमा प्रतिबिम्ब

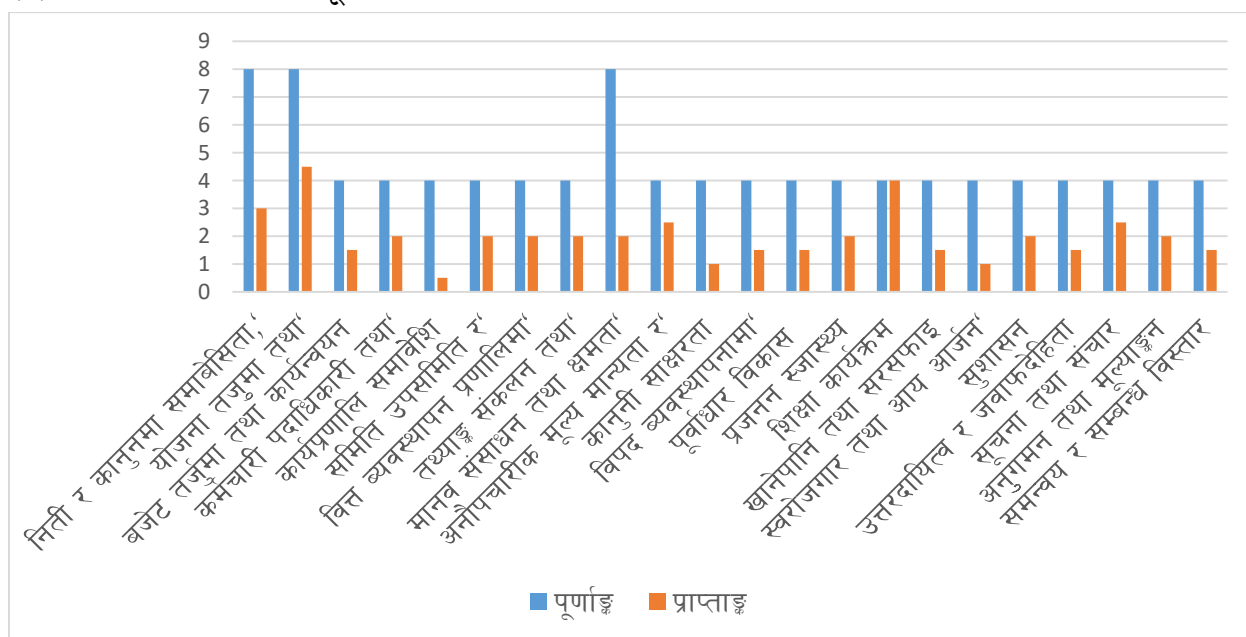

(ग) लैससास परीक्षण उपसूचकहरूमा प्राप्त नतिजा माकुरी जालोमा प्रक्षेपण

लैससास परीक्षणका ५ वटा सूचक अन्तर्गतका २२ ओटा उपसूचकहरूलाई माकुरी जालोमा अध्ययन गर्दा शिक्षा कार्यक्रम भन्ने उपसूचकमा पूर्ण अङ्क प्राप्त भएको छ भने अन्य उपसूचकहरूमा कम अङ्क प्राप्त भएको अवस्था छ ।

(घ). लैससास परीक्षण उपसूचकहरूमा प्राप्त नतिजा स्तम्भ चित्रमा प्रतिबिम्ब

११. नगरपालिकामा लैससासका सबल पक्ष, सुधार गर्नुपर्ने पक्ष, अवसर र चुनौतीहरू

मूल शीर्षक	सबल पक्षहरू	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसर	चुनौति
नीति, कानून, योजना	- आवश्यक निति ,कानून , कार्यबिधि निर्माण तथा बजेट बिनियोजन भएको - पालिकाको बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई फाइदा पुग्ने गरि केहि प्रतिशत बजेट छुट्याउने गरेको - बजेट तर्जुमा गर्दा टोल वस्तीमा गएर छलफल गरि योजना तर्जुमा गर्ने गरेको - उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ३३% महिलाहरूको सहभागिता भएको साथै मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा	- निति कानून तथा मस्यैदा तयार ,गर्दा लैससास दृष्टिकोणवाट बिश्लेशण गरिनु पर्ने - स्थानीय सरकारको निति र योजनमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण विकास कुराहरु) समावेश गरिनु पर्ने) - पालिकाले लैससास निति तर्जुमा गर्नुपर्ने - पालिकाले योजना तर्जुमाको चरणमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायसंग छुट्टा छुट्टै छलफल गरि उनिहरूको व्यावहारि तथा रणनितिक आवश्यकता पहिचान गरेका योजना तर्जुमा गरिनु पर्ने - दिगो विकासका लक्ष्यलाई स्थानियकरण गरि कार्यक्रमको तर्जुमा तथा लैससास सम्बन्धी कर्मचारी तथा पदाधीकारीको क्षामता बिकास गर्नु पर्ने	- नगरपालिकालाई आवश्यकता अनुसार संधिय कानून संग नबाझिने गरि नितिनिर्देश,शिका तथा कार्यबिधि निर्माण गर्न पाउने अधिकार रहेको । - बजेट सिमा निर्धारण समितिलाई लैससासको क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसारको बजेट बिनियोन गर्ने सक्ने अधिकार हुनु ।	- नितिनिर्देशिका तथा , कार्यबिधिहरु प्रभावकारी कार्यन्वयन गर्नु । - दक्ष जनशक्ती तथा स्रोतको अभाव ।

मूल शोर्षक	सबल पक्षहरू	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसर	चुनौति
	जिम्मेवारी पद महिलालाई दिईएको			
संस्थागत व्यवस्था	- पालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको - नगरपालिकामा कर्मचारी पदपुर्ति गर्दा सबै जातजाती, ,बर्ग लिंग र समुदायको प्रतिनिधित्व हुनेगरि समावेशी अबधारणको लागु गर्न सुरु गरिएको । - नगरपालिकाले गठन गर्ने समितिउपसमिति तथा , कार्यदलमा महिला तथा बञ्चितकरणमा परेका समुदायको समावेशी प्रतिनिधित्व तथा निर्णक	- नगरपालिकामा लैङ्गिक विकास शाखाको व्यावस्था तथा कार्यलयमा हुने दुर्व्यवाहारको नियन्त्रणको लागि सुनुवाई ईकाई साथै आचार संहिता बनाएर लागु गर्नुपर्ने । - नगरपालिकामा लैङ्गिक विकास शाखाको व्यावस्था तथा कार्यलयमा हुने दुर्व्यवाहारको नियन्त्रणको लागि सुनुवाई ईकाई साथै आचार संहिता बनाएर लागु गर्नुपर्ने । - पालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समुदाय स्तरका (लिङ्गर आर्थिक स्थिति ,जात ,उमेर , आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना ,तथ्यांकको संकलन तथा अध्यावधिकन गर्नु पर्ने - नगरपालिकाले महिला विकास, लैङ्गिक हिंसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा प्रयास स्रोत व्यवस्थापनका लागि	- स्थानिय तहमा स्थानिय कर्मचारी भएको हुदाँ समुदायको भाषा संस्कृति बुझ्ने हुदाँ काम गर्न सहजता - महिला तथा लक्षित समुदायका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको क्षमता अविबृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरुको लागि बजेट विनियोजन तथा समान सहभागिताको सुनिच्छित ।	दक्ष जनशक्ति तथा स्रोतको अभाव ।

मूल शोर्षक	सबल पक्षहरू	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसर	चुनौति
	तहमा समान तथा अर्थपूर्ण सहभागिता हुने गरेको पालिकाले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने गरेको।	बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गर्नु पर्ने। कार्यलयमा हुनसक्ने हिंसाको सुनुवाईको लागि लैङ्गिक डेस्कको विकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरूका लागि वजेटको व्यवस्था गरिनु पर्ने।		
मानव संसाधन तथाक्षमता विकास	- कर्मचारी तथा पदधिकारीहरूको लैससास सम्बन्धी क्षामता विकासका कार्यक्रमहरू गर्ने गरेको - महिला विरोद्ध हुने हिंसा तथा सामाजिक कुसस्कारका बारे पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू सचेत भई हिंसा निर्मुल पार्नको लागि समय समयमा जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरू हुने गरेका।	- लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्य योजना तयार गरि छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन गरिनु पर्ने - नगरपालिका कार्यलयमा मानव संशाधन विकास शाखाको व्यावस्था गर्नुपर्ने। - लैससास सम्बन्धि अभिमुखिकरण गरि कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरू लैससास को बारे सचेत गर्नुपर्ने। - नगरपालिकामा महिला तथा लक्षित वर्गलाई लक्षित गरि लोक सेवा कक्षा संचालन गर्नु पर्ने। - महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई	- स्थानिय सरकारले महिला बिरुद्ध हुने सबै खालको हिंसा न्युनिकरण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्नु र त्यसको लागि उचित वजेटको व्यवस्था रहेको। - लैससास सम्बन्धी पदाधिकारी तथा कर्मचारी सचेत हुनु।	- स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोतको कमि। - विपत व्यावस्थापन सम्बन्धि रणनितिक कार्यनिति सहितको कार्यबिधि तयार तथा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायको उपस्थितिमा

मूल शोर्षक	सबल पक्षहरू	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसर	चुनौति
		नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गरिनु पर्ने ।		विपत् सम्बन्धि तथ्याडक संकलन तथा नक्सांकन नहुनु ।
सेवा प्रवाह	- महिलाको प्रजनन् स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालनमा रहनु - शिक्षा खानेपानी तथा सरसफाई र पुर्वधार विकासको लागि उचित बजेटको व्यावस्था भएको - नगरपालिकाले योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार युवा , महिला तथा , गरिव परिवार पिछडिएका समुदायको आर्थिक सशक्तिकरणको लागि केहि मात्रामा आय मुलक र ,स्वारोजगार	- नगरपालिका भित्र निर्माण गरिने भौतीक संरचनाहरू ड्रइङ, डिजायन गर्दा अपाङ्गतामहिला मैत्री हुनु पर्ने ,वाल , प्राबधान सहित भवन तथा संरचना निर्माण निर्देशिका कार्यन्वयनमा ल्याउनु पर्ने । - प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी निति बनाई प्रभाकारी रुपमा कार्यन्वयनमा ल्याउनु पर्ने - महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट को व्यावस्था गर्नुपर्ने । - महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्याक्ति दलित, विपन्न,	नगरपालिका भित्रका सबै कार्यलयहरूमा सक्षम र सकारात्मक सोच भएका कर्मचारी रहेको हुदाँ सबै विषयगत शाखा बाट सेवाग्राही मैत्रि सेवा प्रवाह हुने ।	- स्रोत साधन, अवसर र लाभमा पछाडि परेका सबै वर्ग, क्षेत्र र जातजातिको समन्यायिक पहुँच सुनिश्चित गर्नु । - समुदायहरू तथा वर्गबीच रहेको आर्थिक, सामाजिक तथा शैक्षिक विभेदको अन्तर कम गर्नु ।

मूल शोर्षक	सबल पक्षहरू	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसर	चुनौति
	सिपमुलक कार्यक्रमको व्यावस्था गर्ने गरेको । पालिकालेल आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी सबैलाई गुणस्तरीय शिक्षामा पहुँच पुगेको	आदीवासी जनजाती, लोपोन्मुख वर्गको अध्यायनमा आधारित विकासमा जोड दिनुपर्ने सरसफाई तथा फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्ने ।		
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	- स्थानीय तहले प्रवाह गरेको सम्पूर्ण कार्य कार्यपालिका तथा सभाले निति नियमबाट पारीत गर्ने गरेको - स्थानिय तहसंघ र प्रदेश , सरकारले तय गरेको निति	- स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने । - नगरपालिकाले पारदर्शिता र जवाफदेहिताको लागि नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनीक परीक्षण ,	स्थानिय तहसंघ र प्रदेश , सरकारले तय गरेको निति , कानुन तथा कार्यक्रमहरु सहकार्य र ,कार्यन्यन समन्नय हुनु ।	- भ्रष्टचार तथा बिधिको शासन सम्बन्धी निति नियमको प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन नहुनु - महिला तथा पिछडिइका वर्गका लागि विभिन्न

मूल शोर्षक	सबल पक्षहरू	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसर	चुनौति
	कानून तथा कार्यक्रमहरू सहकार्य र ,कार्यन्यन समन्वय गर्ने गरेको	सामाजिकपरीक्षण ,सार्वजनीक सुनुवाई , पत्रकार भेटघाट र स्थानीय संचार माध्यम द्वारा सुचनाको प्रदान गर्नुपर्ने । - नगरपालिकाले संचालन गरेका योजना , तथा कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मुल्यानं गर्दा लैस दृष्टिकोणबाट .सा.स. विश्लेषणगर्ने अनुगमन तथा मुल्याडकन् मापदण्ड तयार गर्नु पर्ने । - महिला बिरुद् हुने सबै प्रकारका भेदभाव तथा सामाजिक कुसंस्कार उल्मुलनको लागि तयार भएका राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय नितिमहासन्धि कार्य , योजना तथा घोषण पत्रको बारे नगरपालिकाका पदाधिकारी तथा कर्मचारी सचेतीकरण गर्नुपर्ने ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बीच सञ्जाललिकरण र सहकार्य हुनु ।	कार्यक्रमहरू लागु गरिएको तथा उक्त कार्यक्रमबाट सरोकार वाला पगेको लाभ , असर र प्रभावको उचित विश्लेषणको चुनौती ।

१२. लैससास बिकास कार्ययोजना

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
नीति, कानून र योजना २०	९	निर्माण भएका निति कानून तथा योजनाको लैससास दृष्टिकोणले बिश्लेषण गर्ने र अब भन्ने निति, निर्देशिका तथा कार्यविधिलाई लैससास मैत्री बनाउन कार्यटोली गठन गर्ने	म.बि.शा.	कार्यपालिका	लैससास कार्यन्वयन समिति	आगामी आगामी आ.ब. बाट सुरू		नपर्ने
		महिला र पुरुषमा रहेको ज्याला विवेदको अन्त्यको लागि समान कामको समान ज्यालाको नितिको प्रभावकारी कार्यन्वयन गर्ने	सामाजिक सुरक्षा शाखा	कार्यपालिका	सामाजिक सुरक्षा शाखा	दोस्रो चौमासिक		नपर्ने
		नगरपालिकाको लैससास निति तयार गर्ने	नगर उपप्रमुख	कार्यपालिका	म.बि.शा.	फल्गुन ०८० भित्र	पर्ने	
		योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषण गरी आबस्यकता पहिचान गरि कार्यक्रम छनोट गर्ने	योजना छनोट शाखा	कार्यपालिका	वडा समिती	आगामी आ.ब. देखि		नपर्ने
		दिगो विकास लक्ष्य सम्बन्धी कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरु लाई अभिमुखिकरण	म.बि.शा.	कार्यपालिका	म.बि.शा.	दोस्रो चौमासीक		नपर्ने
संस्थागत व्यवस्था २०	८	कर्मचारीको पदपुर्ति गर्दा महिला तथा लक्षित बर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने गरि लैससास मैत्री कर्मचारी भर्ना निर्देशिका बनाउने	प्रअ.प्र.	कार्यपालिका	कर्मचारी भर्ना शाखा	बैशाख २०८१ सम्म	पर्ने	

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
		कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिलाहिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गर्ने	म.बि.शा.	कार्यपालिका	न.पा. सबै	बैशाख २०८१ सम्म		नपर्ने
		नगरपालिकामा लैससास फोकल व्यक्ति तोक्ने	म.बि.शा.	कार्यपालिका	म.बि.शा.	निरन्तर	पर्ने	
		दलित तथा लक्षित समुहका महिलाहरुको आर्थिक तथा सामाजिक सशक्तिकरणको लागि कार्यक्रम गर्ने	म.बि.शा.	कार्यपालिका	म.बि.शा.	आ.ब. २०८०/०८१		नपर्ने
		पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई क्षमता विकासका अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा सबै तहका कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरुलाई समान अवसर दिने व्यवस्था गर्ने	प्रशा.	कार्यपालिका	सबै	निरन्तर		नपर्ने
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	७	नगरपालिकामा कर्मचारी तथा पदाधिकारीको क्षमता बिकास तथा समस्या समाधानको लागि छुट्टै मानव संसाधन विकास शाखाको व्यवस्था गर्ने	प्रअ.प्र.	कार्यपालिका	नगरपालिका	आगामि आ.ब. भित्र		नपर्ने
		कर्मचारी तथा पदाधिकारीको लै.स.सा.स सम्बन्धि राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय निति, कानून, घोषणा पत्र ,आदि सम्बन्धि अभिमुखिकरण	म.बि.शा.	नगर उपप्रमुख	म.बि.शा.	आगामि आ.ब. भित्र	पर्ने	
		महिला तथा लक्षित समुह लक्षित लोकसेवा तयारी कक्षा संचालन गर्ने	प्रअ.प्र.	कार्यपालिका	प्रअ.प्र.	आगामि आ.ब. भित्र	पर्ने	
		निर्वाचित जनप्रतिनिधि र कर्मचारीलाई नेपालको संबिधान, स्थानीय सरकार संचालन एन, अत्तर सरकार वित्त	प्रसासन शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा	तेस्रो चौमासीक भित्र	पर्ने	

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
		व्यावस्थापन ऐन, मुलुकी संहिता तथा निति तथा कार्यबिधि निर्माण प्रकृया वारे अभिमुखिकरण गर्ने						
		विपद् व्यावस्थापन सम्बन्धि रणनितिक कार्यनिति सहितको कार्यबिधि बनाई कार्यन्वयन गर्ने	प्रसासन शाखा	कार्यपालिका	प्र.सा.शाखा	चालु आ.ब. भित्र		नपर्ने
		समुदाय स्तरका महिलाको लागि कानुनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम	वडा समिति	कार्यपालिका	वडा समिति	चालु आ.ब. भित्र		नपर्ने
सेवा प्रवाह २०	१०	गर्भवतीलाई जोखिमयुक्त खतरा मुक्त काम नलगाउने तथा मातृ शिशु सुरक्षको लागि कार्यनिति बनाई कार्यन्वयन गर्ने	स्वास्थ्य शाखा	कार्यपालिका	स्वास्थ्य शाखा	चालु आ.ब. भित्र	पर्ने	
		नगरपालिका तथा वडा कार्यालयहरूमा स्तनपान कक्षको व्यावस्था गर्ने	स्वास्थ्य शाखा	कार्यपालिका	स्वास्थ्य शाखा	आगामि आ.ब भित्र	पर्ने	
		सामुदायीक सिकाई केन्द्रको व्यावस्थापन गरि प्रभावकारी सिकाईको व्यावस्था गर्ने	शिक्षा शाखा	कार्यपालिका	शिक्षा शाखा	आगामि आ.ब भित्र	पर्ने	
		योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगार मूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्ने	आर्थिक विकास शाखा	कार्यपालिका	आर्थिक बिकास शाखा	निरन्तर		नपर्ने
		खानेपानी तथा फोहोर व्यवस्थापनको लागि रणनैनितक योजना बनाउने	योजना शाखा	कार्यपालिका	योजना शाखा	चालु आभित्र .ब.	पर्ने	

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०	१०	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरू का क्षेत्रमा पदाधिकारी तथा कर्मचारीको सचेताना बृद्धि गरि कार्यक्रममा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्ने	सामाजिक विकास शाखा	नगर उपप्रमुख	सामाजिक विकास शाखा	आगामी आव भित्र.	पर्ने	
		नपाले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रधिकार जस्ता नीति निर्माण गरि प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा	प्र.सा.शाखा	कार्यपालिका	प्र.सा.शाखा	निरन्तर	पर्ने	
		नगरपालिकाको वार्षिक निति तथा कार्यक्रम, बजेट, योजनाहरूको अन्तमा सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण गर्ने	प्रसा शाखा	कार्यपालिका	प्र.सा.शाखा	निरन्तर	पर्ने	
		नपा द्वारा निर्माण भएका निति तथा कार्यक्रमहरूलाई स्थानिय स्तरको संचार माध्यमबाट प्रशारण गर्ने	सुचना शाखा	प्रअ.प्र.	सुचना शाखा	निरन्तर		नपर्ने
		सामाजिक विकासको अनुगमन तथा मुल्याङ्कनको लागि लै.स.स.सा दृष्टिकोटबाट हेर्ने मापदण्ड तयार गरि सिकाईलाई बार्षिक कार्यक्रमको अग्रपङ्तिमा राखी दस्तावेजिकरण गर्ने	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	सामाजिक विकास शाखा	आगामी आव भित्र.	पर्ने	
		नगरपालिकाको जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने	प्र.सा.शाखा	कार्यपालिका	प्र.सा.शाखा	बैसाख महिना भित्र		नपर्ने

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
		महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि, राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवार पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई अभिमुखिकरण गर्ने	म.बि.शा.	कार्यपालिका	प्र.सा.शाखा	बैसाख महिना भित्र	पर्ने	

१३. निष्कर्ष

यस त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्नका लागि विषय विज्ञको सहयोगमा एक नगरपालिका स्तरिय स्थायी लैससास कार्यान्वयन समिति र कार्यदल गठन गरे पश्चात परीक्षणका लागि आवश्यक तयारी सहित धेरै चरणहरूमा अध्ययन, छलफल तथा अन्तरक्रिया सफलता पूर्वक सम्पन्न भएका थिए । कार्यदल र विज्ञको सहयोगमा नगरपालिकाका विषयगत शाखाका कर्मचारीहरू तथा अन्य पदाधिकारीहरू संग छलफल गरी नगरपालिकामा लैंगिक संवेदनशीलताको विषयलाई अध्ययन गरेको थियो । यसै क्रममा नगरपालिकामा उपलब्ध नीति तथा कार्यक्रम लगायतका अन्य कार्यविधि लगायतका दस्तावेजहरू अध्ययन समेत गरिएको थियो । नगरपालिकाबाट सञ्चालन भइरहेका योजनाहरूका उपभोक्ता समितिहरूमा लैंगिक संवेदनशीलता कार्यान्वयनको प्रभावकारितालाई लक्षित समुह छलफल गरि अध्ययन गरिएको थियो । लैससास परीक्षणलाई तिन चरणमा सम्पन्न गरिएको थियो ।

नगरपालिकाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू बीच छलफल गरि सुचकहरूमा स्कोरिङ गरिसके पछि दोस्रो दिन लैससास अभिमुखिकरण तथा सुचकहरूमा थप छलफल गरिएको थियो । यसै गरि सुचकहरूको प्राप्ताङ्कको आधारमा अन्तराल विश्लेषण गर्दै आगामी दिनमा नगरपालिकाले गर्नु पर्ने कामको सुची सहितको कार्य योजना तयार गरिएको थियो ।

१४. सुझाव

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्य नगरपालिकाले गर्नु पर्ने कार्यहरू मध्ये एक हो । नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन र लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण निर्देशिकामा तोकिएका प्रावधानहरूको अधिनमा रहि गरिएको लैससास परीक्षण कार्यक्रमले विभिन्न चरणमा नगरपालिकाका पदाधिकारीहरू, कर्मचारीहरू तथा सेवाग्राहीहरूको विचार तथा राय लिएको थियो । यो आफैमा उत्कृष्ट छ तथापी केहि कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरू कार्यक्रममा सहभागी हुन सकेनन् । आगामी वर्ष लैससास परीक्षण गर्दा सबै कर्मचारीहरू तथा कार्यपालीकाको अनिवार्य उपस्थिति तथा सहभागिता गराउन आवश्यक देखिन्छ । यसै गरि केही विषयगत शाखाबाट प्रमुख भन्दा पनि सहायक कर्मचारीहरूको सहभागिता रहेकाले आगामी दिनमा यसमा सुधार गर्नु पर्ने देखिन्छ । अन्य कुराहरूलाई बुदागत रुपमा अझै प्रस्ट पारीन्छ ।

- पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरूलाई लैससास अवधारणा सम्बन्धि क्षमता विकास कार्यक्रम गर्ने ।
- लैससास सम्बन्धि तालिमका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम दिनुपर्ने ।
- अनुगमन समितिमा ३३ प्रतिशत महिलाको सहभागिता सुनिश्चित भए तापनि कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्दा कार्यक्रमबाट लक्षित वर्गले प्राप्त गरेको लाभ र ती वर्गहरूमा कार्यक्रमले पारेको असर र प्रभावको लेखाजोखा तथा विश्लेषण हुनु पर्ने ।
- सूचना तथा अभिलेख व्यवस्थापन गर्दा खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी योजना तर्जुमा गरिनुपर्ने
- संघिय सरकारका लैङ्गिक तथा सामाजिक विकासका नीति र प्रतिवद्धताहरूको अझ कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्ने ।
- लैससासमा छुट्यायको बजेटलाई कार्यान्वयनमा जोड दिने ।
- लैससाससँग सम्बन्धित भएर गरिएका कार्यहरूको तथ्याङ्क राख्ने

अनुसूचिहरू

(क) परीक्षण पश्चात सूचकहरूले प्राप्त गरेको अंक

तालिका १: लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र मापनका अवस्थाहरू											
नोट: मूल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनु पर्नेछ । तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा '१', '०.५', र '०' अंक पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ । यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो । समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गर्नु पर्नेछ ।											
सिर्न	मूल बिषय	सहायक बिषय	अंक	सूचक नं	सूचक	सूचक को अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१	नीति, कानून, योजना २०	नीति र कानूनमा समावेशिता / सहभागिता	८	२.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासका दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी रसहभागितामूलक हुने गरे / नगरेको	०-१	०५.	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी रसहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमामात्र समावेशी रसहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीको निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासका दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागिता मूलक हुने गरेको	स्थानीय तहले स्वीकृत गरेका नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू र स्वीकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू
२				२.१.२	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरे / नगरेको	०-१	०५.	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे आँसिक रुपमा मात्र लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने नगरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना का दस्तावेजहरू र लेखाजोखा सम्पन्न भएको प्रमाणित गर्ने कागजातहरू

३				स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू समावेश भए / नभएको	०-१	०५.	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू समावेश भएको	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू आँसिक रुपमामात्र समावेश भएको	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू समावेश नभएको	स्थानीय सरकारका स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनासम्बन्धी दस्तावेजहरू
४				स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीतिहरू छन । छैनन् ? (स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको)	०-१	०	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश गरिएको	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै भएको तर स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश नगरिएको	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत कुनै खास व्यवस्था नगरिएको	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने नीति दस्तावेज र स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू
५				स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेका समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न पर्याप्त प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ / छैन ?	०-१	१	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेका समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न पर्याप्त प्रावधान राखिएको	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेका समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्ने खालका केही प्रावधानमात्र समावेश गरिएको	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेका समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न कुनै प्रावधान नराखिएको	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिहरू र तिनको लैससास दृष्टिले विश्लेषण गरिएको दस्तावेज

६			२५	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए / नमिलाएको	०-१	०५.	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र सोहि अनुरूप कार्यन्वयन हुने गरेको	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको	महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमानित कागजातहरू र महिला तथा वञ्चितीमा परेका समुदायहरूको स्वयम भनाइहरूको दस्तावेज
७			२६	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहे / नरहेको	०-१	०	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने केही प्रावधानमात्र रहेको	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज
८			२७	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे / नरहेको	०-१	०	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरू रहेको	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने केही प्रावधान रहेको	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको	स्थानीय तहको श्रम नीति दस्तावेज र यसको समीक्षा प्रतिवेदन
९	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	२८	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ / छैन ?	०-१	१	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि आँसिक रुपमामात्र नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापन योग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश नगरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापन योग्य उपलब्धी लक्ष्य विश्लेषण दस्तावेज
१०			२९	गाउँपालिका / नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला,	०-१	०५.	गाउँपालिका / नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट	गाउँपालिका / नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट	गाउँपालिका / नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट	गाउँपालिका / नगरपालिकाको महिला, बालबालिका, तथा वञ्चितीकरणमा परेको

					बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे / नगरेको			सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको	सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहमध्ये केहीको लागिमात्र प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको	सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने नगरेको	समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहकोस्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले निर्धारण गरेको बजेट सीमा
११				१.२.३	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्नेगरे / नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ, वस्ती स्तरबाट आएका योजना कार्यक्रमहरूलाई समेटे नसमेटेको परीक्षण)	०-१	०५.	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्ती स्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्ती स्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका केही योजनामात्र प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्ती स्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने नगरेको र उनीहरूले माग गरेका योजनाले सामान्यतया प्राथमिकता नपाउने गरेको ।	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा भएका सहभागीहरूको सूची, फोटो वडास्तरबाट छनौट भएका योजनाको सूची र लक्षितसमूहले छनौट गरेका कार्यक्रमको निर्णय ।
१२				१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए / नभएको ?	०-१	०५.	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भएको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा सामान्य छलफल भएको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल नभएको	बजेट तर्जुमा मार्गदर्शनको प्रति र यसमा योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषय समावेश भएको छ छैन

१३			२.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए / नगरिएको (तयारी प्रतिवेदन)	०-१	०५.	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तयारी प्रतिवेदन
१४			२.२.६	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे / नगरेको	०-१	०५.	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू मध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू मध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू मध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगरेको बजेट विनियोजन पनि गर्ने नगरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज र सोलाई प्राप्त गर्ने कार्यक्रमहरू बजेट विनियोजन दस्तावेज
१५			२.२.७	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बने / नबनेको	०-१	०५.	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बनेको	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई सिमित रूपमा प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी बनेको	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी नबनेको	स्थानीय तहका योजना दस्तावेज
१६			२.२.८	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भए / नभएको र मुख्य कार्यकारी पद मध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिए / नदिएको	०-१	०५.	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता गर्ने र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिने नीति लिएको	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता नभएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी पनि नदिएको	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन सम्बन्धी कानूनका प्रावधानहरू र केही योजनाको नमूना अवलोकन

१७	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	००.००	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिए / नगरिएको ?	०-१	०५.	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका सरोकारवालाहरू सँगको छलफल र परामर्श तथा विपन्नता स्तरीकरण सम्बन्धी आवधिक दस्तावेज
१८			००.००	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए / नगरिएको ?	०-१	०	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरिएको	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न कहिले काहीँ बजेटको व्यवस्था हुने गरेको	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न बजेटको व्यवस्था हुने गरेको	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेजहरु
१९			००.००	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए / नगरिएको ?	०-१	०५.	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरेको	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश भएपनि पर्याप्त नभएको	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट व्यवस्था हुने गरेको	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेजहरु
२०			००.००	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी	०-१	०५.	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि कहिले कहीं बजेट विनियोजन गरी	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि बजेट विनियोजन तथा उनीहरूको	बजेट तथा कार्यक्रम बीच भिडान नतिजा निकाल्ने, बजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेज ।

					उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गरिए / नगरिएको ? (बजेट तथा कार्यक्रम बीच भिडान)			गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गर्ने गरिएको	उनीहरूको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने गरिएको	हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने नगरिएको	
२१	संस्थागत व्यवस्था २०	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२२	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी/पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेकोछ / छैन ?	०-१	०५.	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी / पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था ।	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी/पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी/पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व नरहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा रहेका (कर्मचारी / पदाधिकारी) को नामावली ।
२२				२२	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिइएको छ / छैन ?	०-१	०५.	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिइएको अवस्था ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदाय मध्येबाट केही समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको सिमित समावेशी प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको अवस्था ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको छैन ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको सम्बन्धी नीति, कानून र अभ्यास सम्बन्धी दस्तावेज ।

२३				२३.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको / नगरेको ?	०-१	०५.	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समावेश गरेको कार्यटोली मार्फत दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेर सेवा दिने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्ने रणनीति तथा कार्यनीति र सेवा प्रवाह दस्तावेज ।
२४				२३.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको / नलिएको	०-१	०५.	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुनेगरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई समेत सेवा प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर पाइने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति नरहेको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्ने सकारात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज ।
२५	कार्य प्रणाली समावेशी	४	२३.५	महिला र पुरुष बीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति छ / छैन ?	०-१	०	महिला र पुरुष बीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहेको ।	महिला र पुरुष बीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	महिला र पुरुष बीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति नरहेको ।	महिला र पुरुष बीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको कार्यनीति दस्तावेज ।	

२६				२२.२	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ/छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैससास कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान गरिए / नगरिएको)	०-१	०५.	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैससास कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको)	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैससास कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैससास कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था नगरिएको) ।	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देश शर्त र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज
२७				२२.३	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको छ/ छैन ?	०-१	०	स्थानी सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको ।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता केही पनि नरहेको ।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता दस्तावेज । निर्णय पुस्तिका ।
२८				२२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैससास कार्यान्वयन समितिमा महिला, बाल बालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे / नगरेको	०-१	०	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैससास कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत गरेको	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैससास कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेता पनि यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैससास कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत नगरेको	योजना तर्जुमा समितिलाई र लैससास कार्यान्वयन समितिले सुझाव दिएको दस्तावेज, बैठकको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका र वडा स्तरमा गरेको अनुगमन प्रतिवेदन ।

३२				२.३.४	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरे / नगरेको ?	०-१	०५.	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको प्रायः कार्यान्वयन हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन कहिले काहीँमात्र हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन समीक्षा
३३	वित्त व्यवस् थापन प्रणाल ीमा समावे शिता	४	२.४.१	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको / नगरिएको	०-१	०५.	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना भएको ।	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गर्ने निर्णय भएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि छुट्टै कोष स्थापना नभएको ।	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि छुट्टै कोष स्थापना सम्बन्धी दस्तावेज ।	
३४				२.४.२	के आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोछ ? उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएकोछ ?	०-१	०५.	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको तथा उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको ।	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको तर उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा भने नभएको ।	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था तथा उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नभएको ।	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेजहरु ।

३५				२४.०४	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेटको व्यवस्था भएको छ ? सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको छ ?	०-१	०	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेटको व्यवस्था भएको तथा सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेटको व्यवस्था भएको तर सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान नगरिएको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेट तथा कार्यक्रम प्रवन्ध नै नभएको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको व्यवस्था तथा सोको लागि आवश्यक जनशक्ति , वजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था भएको दस्तावेज ।
३६				२४.०४	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे / नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको ।	०-१	०५.	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको पनि कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना पनि नदिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन बजेट विनियोजन गरेको दस्तावेज र सूचना प्रणाली र यसबाट प्रवाहित सूचनाहरु ।
३७		तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४	२५.०४	के स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना, तथ्याङ्क संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) (गाउँ/नगर प्रोफाइल)	०-१	०५.	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्ने गरेको र खण्डिकृत तथ्याङ्कको समय समयमा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गरेको तर खण्डिकृत तथ्याङ्कको अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन पनि नगरेको ।	महिला, पुरुष, बालबालिका, सबै जातजातिका (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) खण्डिकृत तथ्याङ्क सहितको गाउँ/नगर प्रोफाइल ।

३८				स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना/तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गर / नगरेको (गाउँ / नगर प्रोफाईल)	०-१	०५.	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना / तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका आधारभूत सूचना / तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना / तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान नै नभएकोले छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने नगरेको	स्थानीय स्तरका समुदाय स्तरका आधारभूत सूचना / तथ्याँक र नक्साङ्कन सहितको गाउँ / नगर प्रोफाईल ।
३९				के स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	०-१	०	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय पार्श्वचित्र र खण्डीकृत तथ्यांक तथा सूचनाको विवरण र स्थानीय विकास योजना तर्जुमा दस्तावेज ।
४०				स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्याँक अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरणको अभिलेख ।
४१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए / नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ	०-१	०	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना, वार्षिक बजेट किताब र लैससासमा खर्च गर्ने कार्यविधि ।

					कार्यान्वयनमा आए / नआएको ?					स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	
४२				२१.२	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी / कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् / छैनन् र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको थियो वा थिएन ?	०-१	०	स्थानीय सरकार कापदाधिकारी / कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको ।	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी / कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको ।	स्थानीय सरकारका सबै पदाधिकारी / कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम नलिएका र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको ।	स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू र समावेशी सदस्यहरूलाई तालिम प्रदान गर्दा कुल संख्याका आधारमा महिला तथा पुरुषको सहभागी संख्याको अनुपात विश्लेषण प्रतिवेदन ।
४३				२१.३	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ / छैन ?	०-१	०५.	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग तथा महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको ।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने नगरिएको ।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग हुने नगरेको , महिलाका आवश्यकतापनि नसमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण समेत लिने नगरिएको ।	तालिममा समेटिएको विषयवस्तु, भाषाको लेखन र प्रयोगको स्तर, आवश्यकतामा आधारित भएको तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण प्रतिवेदन ।
४४				२१.४	महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारी हरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम,	०-१	०५.	महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू रहेका र सो अनुसारको वजेट विनियोजन हुने गरेको ।	महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू भएपनि सो अनुसारको वजेट विनियोजन हुने नगरेको ।	महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरूर सो अनुसार वजेट विनियोजन हुने नगरेको ।	महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीको क्षमता विकास सम्बन्धी प्राबिधिक तालिम, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदिको प्रतिवेदन र

					भ्रमण) छन / छैनन् ? सो अनुसारको वजेट विनियोजन गरिएको छ / छैन ?						परिमाण खुल्ने बजेट खर्च विवरण ।
४५				०५	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन् ? (विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति संख्या)	०-१	०५.	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत रहेको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही मानवीय श्रोत रहेको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिने तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने मानवीय श्रोत नरहेको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति संख्या विवरण ।
४६				०५	के स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था छ ?	०-१	०	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था रहेको ।	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था भएपनि जनशक्ति नखटाइएको ।	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइ र सो सम्बन्धी जनशक्ति नहेको ।	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र कार्यरत जनशक्तिको शाखागत विवरण ।
४७				०५	महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए नभएको । (संचालित तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०५.	महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन हुने गरेको ।	महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने गरेपनि सबैले अवसर नपाएको ।	महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कार्यक्रम समेत नरहेको ।	स्थानीय तहको बार्षिक कार्यक्रम र महिला तथा वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको उपस्थिति विवरण ।
४८				०५	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका	०-१	०	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका

					पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ ? सोको लागि अभिमुखीकरण गरिएको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)			पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिन अभिमुखीकरण गरिएको ।	पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने कार्यक्रम रहेपनि सञ्चालन नभएको ।	पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी नभएको र यस्तो जानकारी दिने कुनै कार्यक्रम नरहेको ।	पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण ।
४९		अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार	४	३.२.१	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयैमा सम्पन्न गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयैमा सम्पन्न हुने गरेको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू रहेपनि सो अनुसारको बजेट विनियोजन तथा कार्यक्रम सञ्चालन नभएको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू नरहेको र यसकालागि बजेट समेत विनियोजन हुने नगरेको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र बजेट विवरण तथा सञ्चालित कार्यक्रम कार्यक्रम संख्या, मिति र उपस्थिति विवरण ।
५०		कार विरुद्ध जनचेतना		३.२.२	लैङ्गिक हिंसा रहित गाऊ / नगरपालिका घोषणा गरेको छ ? (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसा विरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको छ? (घटेका घटना संख्या र लिइएका निर्णय)	०-१	०५.	लैङ्गिक हिंसा रहित गाऊ / नगरपालिका घोषणा भएको र महिला हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाइएको ।	लैङ्गिक हिंसा रहित गाऊ / नगरपालिका घोषणा भएपनि महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य रुपमा नघटेको ।	लैङ्गिक हिंसा रहित गाऊ / नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य संख्यमा रहेको ।	लैङ्गिक हिंसा रहित गाऊ / नगरपालिका घोषणा गरेको मिति तथा लिइएका निर्णय विवरण र स्थानीय न्यायिक समिति वा प्रहरीमा महिला हिंसा सम्बन्धी उजुरी दर्ता विवरण ।
५१				३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध हुने सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्नेगरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)	०-१	०५.	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध हुने सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिएको ।	महिला विरुद्ध हुने सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू स्थानीय सरकारहरूले संचालन गर्नेगरे पनि प्रभावकारी नभएको ।	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध हुने सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका महिला विरुद्ध हुने सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका
५२				३.२.४	के स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै) जातिगत छुवाछुत, छाउपडी,	०-१	०५.	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेको विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु

					बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)			विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको ।	विवाह, दाइजो, आदि केहीमात्र सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालन गर्न भएको ।	विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालन हाल सम्म नगरेको ।	विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउन सञ्चालन गरेका कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति ।
५३		कानूनी साक्षरता	४	२२	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	०	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरिएको	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये केही सिमितलाई मात्र नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गरिएको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये कसैलाई पनि नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण नगरिएको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान र अन्य प्रचलित कानूनको बिषयमा गरिएको अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण ।
५४				२२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई	०-१	०५.	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख, प्रशासकीय अधिकृत	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

					कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण र यसको असर)			विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्ध महिलाहरू सशक्तिकरण भएको ।	विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका विषयहरू मध्ये केहीमा महिलाहरूको सशक्तिकरण भएको ।	कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका कार्यक्रमहरूमा महिलाहरू सशक्त नभएको ।	विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या
५७		विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	३.४.१	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श गरे / नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहे / नरहेको ?	०-१	०५.	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श हुने गरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान समेत रहेको ।	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका सिमित व्यक्तिसँगमात्र परामर्श लिने गरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श लिने नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरीएको विशेष राहतको प्रावधान समेत नरहेको ।	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधिको प्रति र निर्माणको क्रममा गरिएको परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति र सहभागिता विवरण ।
५८				३.४.२	स्थानीय स्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन	०-१	०५.	स्थानीय स्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य	स्थानीय स्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहका महिला र केही वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य	स्थानीय स्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहका महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क नराखी आपतकालीन कार्य	स्थानीय स्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लिइएको लाभान्वित समूहका महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क तथा राखी आपतकालीन कार्य

					तथा राहत वितरण गर्ने गरे / नगरेको ?			सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	सञ्चालन तथा राहत वितरणको सूची ।
५९				०५	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	०५.	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा केही वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा उनीहरूलाई प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागिता विना उनीहरूलाई विशेष प्राथमिकता नदिए सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यका लाभान्वित समूह र उनीहरूको दिएको प्राथमिकता तथा सहभागिता विवरण ।
६०				०५	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	०	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय मध्ये सिमितको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा विना नै निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा भएको उपस्थिति विवरण ।
६१	सेवा प्रवाह २०	पूर्वाधार विकास	४	०५	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक, बाल र अपाङ्ग मैत्री / संबेदनशील संरचनाको	०-१	०	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिक, बाल र अपाङ्ग मैत्री तथा	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीभएपनि लैङ्गिक र बालमैत्री तथा संबेदनशील	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा महिला, बालबालिका र अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक बालमैत्री तथा	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तथा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिक, बाल र

					प्रावधान सहित हुने गरे / नगरेको ?			संबेदनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत हुने गरेको ।	संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको ।	संबेदनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको	अपाङ्ग मैत्री / संबेदनशील संरचनाको ड्रइङ डिजाइन भएको प्रमाण ।
६२				२१.२	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छ / छैन ?	०-१	०५.	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू मध्ये केहीको मात्र निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरूका ड्रइङ, डिजाइन र निर्मित संरचनाको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनहरू ।
६३				२१.३	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरिएको छ / छैन ?	०-१	०५.	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरेको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्नुपर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिनेकुनै नीति नै नभएको र हालसम्म यस बिषयमा नसोचिएको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशनदिने नीति र स्वीकृत नक्साको प्रति ।

६४				४.१.४	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहे / नरहेको ?	०-१	०५.	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहेका ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्ने सोच बनाएको तर सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू नरहेको ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न नीति तथा सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू समेत नरहेको ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाहरू ।
६५	प्रजनन् स्वास्थ्य	४	४.२.१	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भए / नभएको ?	०-१	०५.	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगा गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश गरी सो नीति कार्यान्वयन गरिएको ।	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा गलगाउने नीति तथा यसको कार्यान्वन केहीपनि नभएको ।	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने नीति र यसको अनुगमन प्रतिवेदन ।	
६६			४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको छ/छैन ?	०-१	०	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था सम्बन्धी नीति तथा यसको	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति	

								रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	व्यवस्थापन केही पनि नभएको ।	र यसको अनुगमन प्रतिवेदन ।
६७				२४.४०	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिएका छन् ?	०-१	१	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिएका ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनैपनि विशेष कार्यक्रमहरू संचालित नभएका ।	सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरूको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तनक्यान्सर, पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने अवस्था सुधार गर्ने र स्वास्थ्य शिविरहरू राख्ने जस्ता महिलाको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या ।
६८				२४.४०	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट भए / नभएको ?	०-१	०५.	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनमा रहेको ।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम भएपनि बजेट विनियोजन नभएको ।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने चालु वर्षको कार्यक्रम र बजेट भएको प्रति र गतवर्षको समीक्षा प्रतिवेदन ।
६९		शिक्षा कार्यक्रम	४	२४.४०	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई

					भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाए / नमिलाएको ?			विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको ।	विद्यालयमा भर्ना गराउने नीति भएपनि पर्याप्त प्रयास नभएको ।	विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध नमिलाएको ।	विद्यालयमा भर्ना गराउने निर्णय तथा यसको कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।
७०				२४	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समूदायका सबै बाल बालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए / नमिलाएको ?	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका केही परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समूदायका केही बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समूदायका कुनै बालबालिकालाई पनि दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध नमिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाउने कार्यक्रम तथा कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।
७१				२४	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए / नभएका ? (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा, आदि) (कार्यक्रम	०-१	१	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन गर्ने नीति संचालन भएका ।	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन गर्ने नीति भएपनि बजेट विनियोजन नभएको ।	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा आदि कुनैपनि संचालन नभएको ।	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा आदि संचालनको उपस्थिति र अनुगमन प्रतिवेदन ।

					संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या)						
७२				४३	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे / नगरेको ?	०-१	१	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको ।	केही विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण सम्बन्धी सिमित कार्यक्रम संचालन हुने गरेको ।	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण जस्ता कुनै कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन तथा अनुगमनका प्रतिवेदनहरू ।
७३		खानेपानी तथा सरसफाइ	४	४३	गाउँपालिका / नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीय टाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए / नभएको ?	०-१	०५.	गाउँपालिका / नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीय टाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भएको ।	गाउँपालिका / नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि एउटै शौचालयको व्यवस्था भएको ।	गाउँपालिका / नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीय टाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध नभएको ।	गाउँपालिका / नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीय टाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए / नभएको अनुगमन गर्ने ।
७४				४३	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसा मुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे / नगरेको ?	०-१	०५.	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसा मुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा केही वडामा खुला दिसा मुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन भएको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसा मुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसा मुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट र संचालन प्रतिवेदन ।

		आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन			आधार लिई महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगार मूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ / छैन ?			समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको ।	समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक केही कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको तर र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन नभएको ।	समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कुनै कार्यक्रम राख्ने नगरिएको ।	नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमको विषयवस्तु, बजेट तथा संख्या
७८				२४	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरे / नगरेको ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको र कुनै त्यस्ता कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि गरिएका कार्यक्रमहरूको संख्या र उपस्थिति
७९				२५	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे / नगरेको ? (मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम सम्बन्धी सुचकांक)	०-१	०	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नगरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गर्ने निर्णय र मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम सम्बन्धी विवरण ।
८०				२६	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र	०-१	०५.	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र

					क्रयशक्ति अनुरूप सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए / नभएको ?			क्रयशक्ति अनुरूप सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको ।	क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम अनुगमन प्रतिवेदन ।
८१	सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०	सुशासन	४	२०७३	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी र कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णय ।
८२				२०७३	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याए / नल्याएको ?	०-१	०	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता केही नीतिमात्र कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता कुनै नीति कार्यान्वयनमा नल्याएको ।
८३				२०७३	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा	०-१	०५.	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा

[illegible]

					गर्ने गरे / नगरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरे / नगरेको ?			सार्वजनिक गर्ने गरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरेको ।	सार्वजनिक गर्ने गरे पनि महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक नगरेको ।	सार्वजनिक गर्ने नगरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक नगरेको ।	सार्वजनिकीकरण र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लक्षित कार्यक्रम तथा बजेट सार्वजनिक गरेको अभिलेख ।
९०				सूचना	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचनाहरू स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गरेको विवरण ।
९१				सूचना	के स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको छ ?	०-१	०५.	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा केहीमात्र समावेशी तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी प्रवाहित सूचनाको प्रति ।

९२				४.३.५	के स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको छ ? (आधार तथ्यांकसँग समेत तुलना गर्न सकिने)	०-१	०५.	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको ।	स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह भएपनि यसबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको आधार नभएको ।	स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह नभएको र स्थानीय तहका कार्यक्रमबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	के स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको तथ्यांक वा अध्ययन प्रतिवेदन ।
९३		अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	४.३.६	के कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको छ ?	०-१	०५.	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले केहीमात्र लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले लाभ लिन नसकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले पूरा लाभ लिएको प्रभाव अध्ययन प्रतिवेदन ।
९४				४.३.७	के स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको	०-१	०५.	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकासका कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकासका कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको

					लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने गरिन्छ ?			लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने गरिएको ।	विश्लेषण गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने कार्यक्रम नभएको ।	लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण भएको प्रतिवेदन ।
९५				२४	के स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी, जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल गर्ने गरेको छ ?	०-१	०५.	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी, जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी, जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि यदाकदा छलफल हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी, जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल हुने नगरेको ।	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी, जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायतलाई लक्षित गरी भएको छलफल प्रतिवेदन ।
९६				२४	के अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ ?	०-१	०५.	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका केही पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छैन ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गरेको प्रमाण ।
९७	समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	४	२४		स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	०५.	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका केही नीति, कानून तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको प्रमाण ।

९८				२५	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरूपमा कार्य हुने गरे / नगरेको ?	०-१	०५.	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरूपमा कार्य हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा आकलनकल कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि बेलाबेलामा कार्य हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य हुने नगरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जाल मा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य गरेको प्रमाणित हुने बैठकका निर्णय पुस्तिका तथा निर्णय ।
९९				२५	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	०५.	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम दिने कार्यक्रम रहेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने नगरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति ।

[illegible]

(ख) उपस्थिति

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण परीक्षण कार्यक्रम
त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
त्रिपुराकोट बगर, डोल्पा

मिति: २०८०/०९/०४ र ०५ गते

क्र.स.	नाम/थर	पद/दर्जा	मोबाइल नं.	स्थायी ठेगाना	हस्ताक्षर	
					पहिलो सत्र	दोश्रो सत्र
१.	रत्न बुढा	का.वा. नगर प्रमुख		त्रिपुरासुन्दरी-५		
२.	हिराचन्द्र धराला	नि.प्र.प्र.अ.		त्रिपुरासुन्दरी-६		
३.	रामचन्द्र कुलाल	१ नं. वडाध्यक्ष		त्रिपुरासुन्दरी-७		
४.	टंक बहादुर थापा	२ नं. वडाध्यक्ष		त्रिपुरासुन्दरी-८		
५.	प्रमत्त बहादुर के.सी.	३ नं. वडाध्यक्ष		त्रिपुरासुन्दरी-९		
६.	रञ्जित बुढा	४ नं. वडाध्यक्ष		त्रिपुरासुन्दरी-१०		
७.	देवन्द्र चलाउने	५ नं. वडाध्यक्ष		त्रिपुरासुन्दरी-११		
८.	प्रदलाल रौजा	६ नं. वडाध्यक्ष		त्रिपुरासुन्दरी-१२		
९.	चन्द्रकुमार रावल	७ नं. वडाध्यक्ष		त्रिपुरासुन्दरी-१३		

क्र.स.	नाम/थर	पद/दर्जा	मोबाइल नं.	स्थायी ठेगाना	हस्ताक्षर	
					पहिलो सत्र	दोश्रो सत्र
१०.	राज बहादुर बुढा	३०. वडाध्यक्ष				
११.	ललित प्रसाद गिरी	१००. वडाध्यक्ष	९८६२८९९९९९	त्रिपुरा नं. १० जि. १०	काली	काली
१२.	चन्द्ररूप ड्याल	११०. वडाध्यक्ष				
१३.	रमेश बहादुर रावत	कृषि शाखा प्रमुख	९८२६०६८९९९	खय्याड ज. १० जि. १०		
१४.	त्रिभुवन के. सी.	प्रा. य. १००. वडाध्यक्ष	९८२६०६८९९९	दार्ज-दख्यार	सि. १०.	सि. १०.
१५.	दात्र वहादुर कटवाल	अ. स. २. (प्रा. य.)	९८२६०६८९९९	त्रिपुरा नं. १०	महा	महा
१६.	हंस कल वोहोपा	का. वा. अ. स. २. वडाध्यक्ष	९८२६०६८९९९	त्रिपुरा नं. १०	महा	महा
१७.	मालक बुढा	का. वा. अ. स. २. वडाध्यक्ष	९८२६०६८९९९	त्रिपुरा नं. १०	महा	महा
१८.	श्यामी महतारा	२३. १०. वि. १०.	९८२६०६८९९९	त्रिपुरा नं. १०	महा	महा
१९.	पविना वली	का. वा. अ. स. २. वडाध्यक्ष	९८२६०६८९९९	त्रिपुरा नं. १०	महा	महा
२०.	धाम प्रसाद बुढा	का. वा. अ. स. २. वडाध्यक्ष	९८२६०६८९९९	त्रिपुरा नं. १०	महा	महा

क्र.स.	नाम/थर	पदादर्जी	मोबाइल नं.	स्थायी ठेगाना	हस्ताक्षर	
					पहिलो सत्र	दोश्रो सत्र
२११	जय बहादुर बिष्ट	नौगगर स.	९८४४५४२४०७	मनाङ २० फा. २, म.प्र.कोट		
२१२	असित कुमार सुब्बा	सहायक चौकी	९८६०९६६०४६	त्रिभुवानी पा. ९ डोल्पा		
२१३	रमेश बहादुर रावल	ग्रा.उ.स.	९८४००५८२४०	रवलाड गा.पा. ८ अरुण		
२१४	पान सुब्बा	ग्रा.उ.स.	९८४८३२४८६	म.प्र. नं. पाँडे		
२१५	अमिता थापु	सहायक चौकी	९८२६४५६६४४४	त्रि.भु.नं. ३		
२१६	विजया सहवाहि	मानवक चौकी	९८६१७०३२७३	त्रि.भु.नं. ४, ०८, सुर्खेत		
२१७	तनु डमील लाल थापु	" - "	९८६६२४६६२९	त्रि.भु.नं. ५, ९, १०		
२१८	दिपेन्द्र खड्गाल	सहायक चौकी	९८६६२४०९६०	प्रा.उ.स. व.पा. नौगगर		
२१९	नरेश प्रसाद ओझा	मानवक चौकी	९८४४१०९६३९	ले.कम. गा.पा. पाँचुला		
२२०	महादेव राय	सहायक चौकी	९८४४२६४८६	व.पा.उ.स. कुपिस्ट नौगगर, चल्मान		
२२१	प्रदीप काजु काल	पा.पो. उकीर	९८६१८६११	मानव. भा.पा. - ०४ गो.११		

क्र.स.	नाम/थर	पद/दर्जा	मोबाइल नं.	स्थायी ठेगाना	पहिलो सत्र	दोश्रो सत्र
२८	विकास नेपाली	अ सतव इन्जिनियर	९७६९९६६७७	पल्लोका ११, काठमाडौं तेशा हा ९ पु.म	विजयराज	विजयराज
२९	बाबुल कुमार थापा	सतव - इन्जिनियर	९८६९२४४४८	बलवान, काठमाडौं नं. ६ म.प.म.	विजयराज	विजयराज
३०	दिनालाल केसी	सतवकाजी	९८४४९४४४४४	आकाशिकोटा बजार ८५ कुम (पल्लोका)	विजयराज	विजयराज
३१	पूर्ण बहादुर खरेल	इन्जिनियर	९८६४६४६४६४	सि.पु.न.प. १	विजयराज	विजयराज
३२	अमित प्रसाद बस्नेत	विजय	९८४९९९९९९९	आकाशिकोटा बजार	विजयराज	विजयराज
३३	योगराज शर्मा	विजय	९८६९९९९९९९	आकाशिकोटा बजार	विजयराज	विजयराज

(ग) कार्यक्रमका तस्विरहरु

